

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto skupaj naprej	K 25.—	celo leto naprej	K 30.—
pol leta	13.—	za Ameriko in vse druge države:	
četrt leta	6.50	celo leto naprej	K 35.—
na mesec	2.80		

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, dvočrtno levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vank dan sveder izvzemati nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 20 vin., za dvakrat po 18 vin., za trikrat ali večkrat po 16 vin. Parče in zabavna vrsta 25 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravništvo naj se pošilja naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:		v upravnistvu prejemam:	
celo leto naprej	K 24.—	celo leto naprej	K 22.—
pol leta	12.—	pol leta	11.—
četrt leta	6.—	četrt leta	5.50
na mesec	2.—	na mesec	1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 17. oktobra. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generala konjenice nadvojvode Karla.

V skupinskih prostorih južno od Sibinja in Braševa je ostal bojni položaj neizpremenjen. V gorovju Gyergyó je trajal romunski odpor. V kotu treh držav južno od Dorne Vatre smo prepodili sovražnika z viših vzhodno od Neagre. V Gozdnatih Karpatih in južno od Dujestra smo zavrnilli posamezne ruske sunke.

Fronta generalfieldmarsala princa Leopolda Bavorskega.

Bitke ob Narajovki in v Volinji trajajo. Sovražnik si je iztekel v obeh prostorih zopet težke poraze. Južno od Lipnice Dolne so naskakovali ruske mase tja v noč pozicije nemških čet; vse zaman. Nemški armadni bataljoni so sunili za zavrnjenim sovražnikom tja v njegove jarke ter se tam vstali. Rusi so pustili 39 častnikov, 1900 mož in 10 strojnih pušk v rokah naših zaveznikov. V Volinji so se namerili ruski napadi zopet proti nemškim in avstro-ogrskim četam generalobersta v. Terszyanszkega. Po silnem obstreljevanju so prodrele popolne med Pustomiti in Svinjuti zapadno od Bubnova, južno od Zaturčev in med Zaturč in Kiseljinom ruske kolone. Sovražni naval se je obnovil kljub silnim izgubam na posameznih točkah trikrat, severno od Zaturčev celo do desetkrat. Tudi ta sila nadmočnih mas ni zadostovala, da bi omajala hrabre branitelje, sovražnik ni predrl nikjer. Naše čete so dosegle popoln uspeh.

ITALIJANSKO IN JUGOVZHODNO BOJIŠČE.

Nobenih pomembnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, iml.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Fronta generalfieldmarsala vojvode Albrehta Württemberskega:

Na mnogih točkah fronte živahno delovanje patrol in živahno streljanje.

Pri armadni skupini prestolonaslednika Ruprehta so ležale pozicije na obeh straneh Somme čez dan pod močnim artiljerijskim ognjem, na kateri smo krepko odgovarjali. Pri borbi proti sovražnim baterijam so imeli naši izvidni letalci dragoceno delo. Napadi so se vršili zvečer severno od reke na priklopne črte pri Gueudecourtu in Sailyju, južno proti našim pozicijam, severno od Fresnesa - Maiancourt. Pri Gueudecourtu so se zlomili napadi v zapornem ognju, pri Sailyju in Fresnesu so se zlomili v bližinskem boju, ki za majhne kose jarkov še traja. Naši bojni letalci so zbili 6 sovražnih letal, od teh 3 za sovražnimi črtami. Stožnik Bülke je zopet izločil dva nasprotnika iz boja.

Fronta nemškega prestolonaslednika.

V Champagni smo zavrnilli francoski sunek severno od Le Mesnila,

v pokrajini Argon in Mose je bil artiljerijski boj mestoma živahen.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generala princa Leopolda Bavorskega.

Zopet je bila fronta armadne skupine Linsingen zapadno od Lucka in ona generalobersta von Böhm-Ermoltija ob Narajovki pozorišče zmagovite obrambe možnih sovražnih napadov, pri katerih je Rus brez uspeha iznova žrtvoval mase ljudi. Tako so naskakovali od ranega jutra nanovo pripeljane in iznova dopolnjene skupine po desetkrat proti pozicijam hanoverskih in brunšviških čet, ki so jih držali pod najsilnejšim artiljerijskim ognjem, med Sinjavko in Zubinom in proti avstro-ogrskim črtam jugo-zapadno od Zaturčev, toda zaman. Enako so se pričeli proti odseku Pustomiti in Bubnov po silni topovski pripravi trikrat obnovljeni močni sovražni napadi, ki so se tudi z velikimi izgubami ponestrčili. Sovražni artiljerijski oženi, namerjen proti pozicijam armade generala grofa von Bothmerja, se je stopnjeval opoldne do največje sile in je trajal, samo prekinjen od opetovanjih sovražnih naskokov, neprestano do mraka. Vse infanterijske napade smo tu zavrnilli in prizadejali sovražniku velik poraz. Gardni fiziljri in pomerski grenadirji so sunili tam za umikajočim se sovražnikom, vzeli najspredejnše jarke v širini 2 km ter vjeli 36 častnikov in 1900 mož ter vplenili 10 strojnih pušk.

Armada fronta generala kavalerije nadvojvode Karla.

Dne 15. oktobra izvršeni sunek ruskih batalionov proti Jamnici (severno od Stanislava) ni imel ravno tako malo uspeha, kakor napadi na vrh D. Comana v Karpatih. Južno od Dorne Vatre so dospela naše čete na višine vzhodno od potoka Neagre.

SEDMOGRŠKO BOJIŠČE.

Na cestah v prelazih na vzhodni fronti se Romuni upirajo. Južno in zapadno od kotline pri Braševu je položaj v splošnem neizpremenjen.

BALKANSKO BOJIŠČE.

V Dobrudži ničesar novega. Ob makedonski fronti smo zavrnilli krajevno omejene napade pri Gradešnici (južno od Bitolia), ob Črni in severno od Nižde planine.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Mir na primorski fronti.

Po tako ogromnem dvajem borenju na Krasu mir, nikakih posebnih dogodkov, pravi snočnje uradno poročilo. Ali ta mir ne pomeni dela za trajni mir, ampak pomeni delo za novo borenje, morda še hujske, kakor je bilo v osmi ofenzivi. V vojaškem razmotrivanju k poročilu generalnega štaba čitamo, da Italijani z vso naglico popravljajo in izpopolnjujejo in hočejo svojo drugo in tretjo armado osvežiti in pripraviti za novo bitko. Zato pa ni bilo omembe vrednih bojov. Poči kak top in kaka patrolja se zaplete v prasko, drugače je mir in tako »mirno delo« utegne trajati še nekaj časa, da se napadalci zopet pripravijo, zberejo novo municijo in vojaštvo, potem se zopet otvori pekel na Krasu. Branitelji se istotako z vso vnemo in pridnostjo pripravljajo na novo obrambo ceste, ki vodi v Trst.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

14. oktobra. Na trentinski fronti artiljerijski boj v pokrajini hriba Pasabia. Na vrhu Vanoi smo ponoči 13. oktobra odbili sovražni napadni poskus na naše pozicije na Busi Altj (višina 2456). V gorenjem Butu močno delovanje sovražne artiljerije; naša je odgovarjala in vžgala sovražne barake v ozadju Malega Pala. V odseku južno - vzhodno Gorice so naše čete z močnim sunkom proti severu izpopolnile zasedenje višin od Sobra do ceste iz Šempetra v Prvačino. Vjeli smo nekaj mož in vplenili mnogo orožja in materiala, katerega je pustil sovražnik za seboj. Na Krasu je bil dan razmeroma mir, kar smo porabili za utrditve pred kratkim zavolevanih pozicij. Naši izvidni oddelki so pripeljali okoli 100 vjetnikov, ki so bili deloma ranjeni. Naša letala so obmetala z bombami sovražne tabore v Snganski dolini in so se vrnila nepoškodovana. Zvečer običajni izlet sovražnih letalcev nad spodnjo Sočo. Nikakih žrtev in nikake škode.

Namesto Trsta Nova vas.

Poročevalec »Az Esta« opisuje ogromne napore Italijanov, ki so bili poginili v osmi ofenzivi na bojišče, z zagotovilom, da je to najkrajša pot v Trst. Ali Trsta niso dosegli, mar-

več, kje so stale hiše. In na tej »najvasjo, neznačno kraško vasico, vso sestreljeno, tako da se ne vé skoro več, kje so stale hišice. In na tej »najkrajši poti« so izgubili Italijani okoli 100.000 mož.

Italijanske izgube v osmi ofenzivi.

Iz Milana poročajo v Curih: Pred začetkom osme ofenzive je bil ukazal Cadorna, izprazniti vse vojaške zavode v severni Italiji. Ranjene in bojne vojske so odpeljali v mesta srednje in južne Italije. Že nekaj dni prihajajo nepretrgoma vlaki z ranjenci s soške fronte in bolnišnice v večjih mestih severne Italije so zopet polne do zadnjega kotička. Ranjencem je prepovedano govoriti s civilnim prebivalstvom, kolodvorji so strogo zastraženi in zaprti, kadar prihajajo vlaki z ranjenci.

Vzdržati do konca, eksistenčna potreba Italije.

V nedeljo je govoril v Turinu minister Ruffini in v Miranu pri Benetkah državni podtajnik Foscarei. Oba sta naglašala, da za Italijo je vzdržati do konca eksistenčna potreba že glede na njeno bodoče stališče. Foscarei je poudarjal posebno italijanske zahteve glede Sredozemskega morja.

Italijanski ministrski svet.

Italijanski ministrski svet je bil včeraj z vso naglico sklican. »Tribuna« pravi, da gre za važna vprašanja, katera navdajajo politične kroge z veliko skrbjo.

»Leonardo da Vinci«.

Rim, 16. oktobra. (Kor. urad.) Vlada je ukazala vsem prefekturam, da naj javno naznanijo, da dobi nagrado 100.000 lir oni, ki poda do 28. februarja 1917 zanesljive podatke, ki bi vgotovili kako sodelovanje ali zločinsko delo pri »nesreči« vojne ladje »Leonardo da Vinci« 3. avgusta in bi obenem omogočili, najti in prijeti provzročitelje in sokrivce. Sme se soditi, da je preiskovalna komisija z večtedenskim delom že našla določene znake, da je bil pripravljen napad na vojno ladjo, in da hoče vlada dobiti časa, da se dogodek pozabi in da bo držala, ako le mogoče, kakor se je zgodilo že v slučaju vojne ladje »Benedetto Brin« rezultat preiskave čisto tajno.

»Königin« — »Regina«.

Rim, 17. oktobra. (Kor. urad.) Uradni list prinaša odredbo, ki proglašja zaplenjeno nemško jahto »Königin« za bojno ladjo pod imenom »Regina«, pripadajočo italijanski vojni mornarici.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

Francosko vrhovno armadno vodstvo pripušča jako malo italijanskih častnikov na fronto. O tem so se čule pritožbe v seji italijanskega častniškega društva.

Poljedelski minister je izjavil v prehranjevalnem svetu, da je treba, da se omeji uporabljanje živil. Vojno stanje obtežuje sredstva države in dežele tako, da je nujno potrebno, da vsak meščan opusti uporabo vsega, kar ni prav neizogibno potrebno in država mora ukreniti tozadavne naredbe in kazenske določbe.

Vojna z Rusijo.

RUSKO URADNO POROČILO.

14. oktobra. Ob izviru Stohoda v okolici vasi Raimesto, pri Semerinkih južno od Kiseljina in v gorati pokrajini zapadno od Bubnov, so izvršile naše čete uspešne pohode, vjele sovražne poljske straže ter zasedle sovražne jarke. Sovražne protinapade smo s svojim ognjem zavrnilli. V okolici Dorne Vatre artiljerijski boj. Hrabri poveljniki nekega polka tereških kozakov, polkovnik Tušjev, je bil ubit.

Pri Dorni Vatri.

Iz Budimpešte poročajo: Po človeški razsodbi je mesto Dorna Vatra izven nevarnosti, da bi jo sovražnik zasedel. Vsedl umikanja rumunske severne armade v gorovju Gyergyó so naše čete že 15. t. m. zasedle kot treh držav ter so naše čete dobile boljšo zvezo s četami polkovnika Pappa v najboljšem južnem delu Bukovine.

Brezpomembni Lvov.

»Pravitelstvenij Vjestnik« pravi v razmotrivanju položaja v Galiciji, da je tekem te jeseni izgubil strategično važni Lvov histveno na svojem pomenu. Težišče leži danos v popolnoma drugem bojnem odseku.

Novi vpoklici na Ruskem.

»Neue Z. Zeitg.« javlja iz Petrograda: Carjev ukaz kliče vojske letnika 1919. na 14. oktober pod orožje.

LISTEK.

Gospodična detektivka na dirki.

Angleški spisal M. Mc. Bodkin.

»Smem li vstopiti, gospodična Myrl?« S temi besedami na ustnih je stopil čez prag jako zal mlad gospod. Obleden je bil izbrano lepo in iz njegovih veselih, rjavih oči sta žareli šaljivost in dobrohotna porednost.

Dora Myrl se je naglo okrenila na svojem stolu pred pisalno mizo in je došlega gospoda ostro premotrla. »Ah, gospodična, prosim vas, nikar me ne glejte tako,« je dejal mladi gospod in povzdignil klobuk pred obraz, kakor bi se hotel obvarovati pred pogledi Dore Myrl. »Na snočnem plesu pri lordu Mellectensu sem trikrat z vami plesal in ko sva se šla hladit v rastlinjak, sem se vam tudi predstavil. Saj se tega gotovo še spominjate!«

»Ne, ne spominjam se ničesar.« Dora se je morala ugrizniti v ustnico, da je zadržala smeh, tako presrečno in prikupna je bila predrznost zlega mladega gospoda.

»To je strašno! A na rastlinjak vendar niste pozabili? Ali se ga še spominjate?«

»Seveda in še prav dobro.«

»V tem rastlinjaku sem si dovolil vprašanje, če vas smem obiskati. Rekli ste »ne!« a izrekli ste ta »ne!« tako prijazno, da se je glasil kakor »da!«.

»Vaša trditve je jako smela!«

»Morda sem vas napačno razumel. A zdaj in ker sem že tu, upam vendar, da mi ne pokažete vrat. Ali smem sedeti? Hvala lepa za dovoljenje. Rad bi namreč z vami nekoliko pokramljal. Veste, meni se niti sanjalo ni, kdo da ste, dokler mi ni tega povedal moj oče. Saj ga poznate! Sir Gregor Grant se mu pravi in za vas je ves vnet in navdušen. Po plesu sva se po stari navadi vsedla za mizo, na kateri je stala steklenica dobrega vina, in pušila sva dobre smotke. Pri ti priiki mi je oče čestital, češ, da imam odličan ukus.«

»Kaj ne, oče,« sem rekel, »tj misliš pri tej čestitki na tisto preljubo gospodično v roznati obleki, s katero sem trikrat plesal?«

»To se vendar ob sebi razume,« je menil moj oče in se nasmehnil.

»Da, ta gospodična je v resnici

ljubka, čudovito ljubka,« sem rekel. »Čim izvem, kdo da je, stopim pred njo z ženitno ponudbo; že zdaj sem vanjo zaljubljen do ušes.«

»Ponudbo,« je vzkliknil moj oče in se tako veselo nasmehal, da mu je dim njegove smotke zašel na napačno pot in ga je hotel zadušiti. »Ej, sin moj, to bi se ti osmešil s tako ponudbo. To sladko nedolžno dekle, ki ti tako ugaja, je znamenita gospodična Dora Myrl, ki je sijajno napravila doktorski izpit in je zdaj odlična policijska agentinja.«

»Tako je govoril moj oče. Jaz pa mu nisem verjel; zdi se mi, da je iz njega govorila gola ljubosumnost.«

»Ne! Jaz sem res Dora Myrl, toda vaš oče me je bolj pohvalil, nego v resnici zaslužim.«

»Gotovo ne! Pa, za to zdaj ne gre. Ali bi vi, gospodična, sprejeli mojo ženitno ponudbo?«

»Ne!« je odgovorila Dora Myrl, ki je komaj zadržavala smeh, »odklo-nila bi jo takoj in z vso odločnostjo.«

»Torej so bile vse moje nade prazne sanje? No, pa ostaniva vsaj dobra prijatelja. Ali ste zadovoljni? Če bi vas prosil, da kakemu mojemu prijatelju izkažete uslugo, ali bi tako prošnje odbili?«

Mladi mož ni več govoril šaljivo in Dora Myrl je takoj uganila, da ga je pripeljal k njej poseben namen.

»Kaj ne, zdaj govorite resno?« je vprašala z resolutnim glasom.

»Da, gospodična! Moj oče mi je mnogo povedal o vas in jaz bi moral biti slep . . .«

»Kar z barvo na dan,« ga je prekinila Dora Myrl. »Povejte, kaj bi radi.«

»Prav! Sir Werner Hershaw vam je znan, kaj ne?«

»Da! Toda, dobrega ne vem dosti o njem povedati. Pravijo, da je igralec; igra na borzi, igra na karte, stavi pri dirkah, sploh poskuša povsod svojo srečo in dobiva znatne vsote. Če stavi na kakoga konja, zmaga skoro vedno ravno tisti konj; če postane ravnatelj kake delniške družbe, poskočijo dotične delnice že kot naslednji dan.«

»Zdi se mi, gospodična, da Hershawu niste posebno naklonjeni.«

»Preveč čedan mož je, preveč je ljubezniv in preveč sroče ima — taki ljudje so mi vedno nekoliko sumljivi!«

(Dalje prihoda.)

O separatnem miru z Rusijo.

Na uradno nemško izjavo Wolffovega urada, da se ne vrše z Rusijo pogajanja glede separatnega mira, je odgovorila petrogradska brzojavna agentura: Petrogradska agentura je pooblaščen dementirati od gotovih časopisov razširjeno vest o možnosti separatnega mira Rusije z Nemčijo. Te vesti so popolnoma izmišljene ter jih širijo nemški agenti zlasti da bi vzbudili v nevtralnih državah nezaupanje glede razmerja med Rusijo in zavezniki. Izjave Protopopova po njegovem povratku iz

glavnega stana, ki jih je podal časopisu, potrjujejo neomajno odločnost carske vlade, dobojevati vojno do konca in te izjave so najboljši dokaz za resnične namene Rusije.

Rusko - Italijanska trgovina.

Kopenhagen, 18. oktobra. (Kor. urad.) V Petrograd pride v kratkem italijansko odposlanstvo, v katerem bo prejšnji poslanski svetnik Tomasi della Tornetta in štirje zastopniki italijanskih trgovskih zbornic, da preiščejo možnosti za sestavo rusko-italijanskih trgovskih odnošajev.

način izvidne odločine ter jih prisilili k boju, ki je potekel za nas uspešno. — Egiptovska fronta. Zavrnila smo z izgubami za sovražnika dva sovražna konjeniška polka, ki sta napadla Bir Megare, vzhodno od Suez. Na ostalih frontah nobenih pomembnih dogodkov.

Boji na morju.

TORPEDIRANA ITALIJANSKA KRIŽARKA.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

Eden naših podmorskih čolnov je dne 7. oktobra torpediral v Sredozemskem morju varovano italijansko križarko »Libia« ter jo s torpedom težko poškodoval.

»Libia«.

»Libia« je mala varovana italijanska križarka iz leta 1912., dolga 103 m, široka 14 m in globoka 48 m, s 4460 tonami, 12.500 konjskimi silami in brzino 22 milj. Posadka šteje 300 mož, oborožena pa je z dvema topoma kalibra 15 cm, 6 topovi kalibra 76 cm in 8 topovi kalibra 12 centimetrov.

K delovanju »U 53«.

London, 17. oktobra. (Kor. ur.) »Morningpost« poroča iz Washingtona: Poveljnik ameriškega torpednega lovca »Benham« je pripovedoval: Ko je parnik »Stefano« signaliziral za pomoč, je odplula »Benham« iz pristanišča Newport ter ravno dospela, ko je hotel nemški podmorski čoln potopiti nizozemski parnik »Blommersdijk«. Poveljnik podmorskega čolna je zaprosil poveljnika torpednega lovca, da naj odplave na stran, da more izstreliti torpede. Potem se je nizozemski parnik potopil z veliko luknjo na strani. »Benham« je odplul malo proti »Stefanu«, ki naj bi prišel prohodnji na vrsto. Na potu tja je »U 53« naenkrat izginil in ko je torpedni lovec s hitrostjo 25 vozlov nadaljeval pot, se je »U 53« naenkrat dvignil, tako da sta skoro trčila.

Iz Indunda poročajo brezlično, da je v soboto neki parnik videl podmorski čoln »U 53« na višini pri Massachusettsu, ko je zasledoval neki nizozemski parnik.

Potopljene ladje.

Parnik »Manouba« je pripeljal v Marseille 20 preostalih z grškega parnika »Samos«, ki je bil potopljen v Sredozemskem morju.

Amerika in podmorski čolni.

New York, 16. oktobra. (Kor. ur.) Zdaj je doslovno razglašena ameriška spomenica z dne 31. avgusta, ki je odgovor na zahtevanje četverozvezze z dne 23. avgusta. Četverozvezza je zahtevala, da morajo biti podmorski čolni vojskujočih se držav, naj imajo katerikoli namen, izključeni od pravic, ki jih dajejo do sledj mednarodno priznana pravila o nevtralnih vodah in pristanih ter da je prijeti vsak podmorski čoln kakor vojskujočih se držav, čim pride v nevtralen pristan. Vlada Zedinjenih držav izreka v svojem odgovoru na to zahtevanje, da se trudi četverozvezza, določiti za nevtralne vlade pravila glede podmorskih čolnov in izsiliti uporabo teh pravil. Četverozvezzne države niso ničesar navedle in tudi Zedinjene države ne najdejo vzroka, da bi se veljavna pravila mednarodnega prava ne smela uporabljati na trgovske in bojne podmorske čolne. Spričo tega dejstva je vlada Zedinjenih držav prisiljena, naznaniti četverozveznim državam, da si pridržuje popolno svobodo glede ravnanja s trgovskimi in bojnimi podmorskimi čolni v ameriških vodah in bo s takimi ladjami ravnala po načelih nepristranske nevtralnosti. Vlada Zedinjenih držav smatra, da je dolžnost vojujočih se držav, razločevati med podmorskimi čolni nevtralnih in vojujočih se držav in bo padla odgovornost za vsak slučaj, ki bi se zgodil s preziranjem razločka med vojnimi ladjami vojujočih se držav in nevtralnimi podmorskimi čolni popolnoma na tiste države, ki so zanemarile to razločevanje.

Amerika in brazilijske postaje.

New York, 17. oktobra. (Kor. ur.) Brezlična brzojavka zastopnika Wolffovega urada: Vlada je poverila nekemu mornariškemu častniku vodstvo newyorške brezlične postaje »Newyork Herald«, da prepreči, da se postaja porablja v to, da se na morju se nahajajočim ladjam pošilja nenevtralna poročila. To se je storilo zato, ker je bilo najdeno brezlično poročilo te postaje, ki je poročalo o delovanju podmorskih čolnov. Vlada je zaprla vse druge tukajšnje in občasne brezlične postaje.

Gerardova misel.

»Bealer Nachrichten« poročajo iz Washingtona: K zagotovitvi, da prinaša velenoslanik Zedinjenih držav v Berlinu, Gerard, seboj predloge za mirovna pogajanja, sporoča državni departement oficijalno:

Nimamo povoda smatrati tega zagotovila za resno, nasprotno smo prepričani, da je ta vest popolnoma neosnovana.

ANGLEŠKO - ŠVEDSKO TRGOVSTVO.

»National Tidende« poroča iz Stockholma, da se je trgovski promet med Anglijo in Švedsko v polnem obsegu zopet pričel.

»Politiken« poroča po »Aftonbladetu«: Pomisleke vzbujajo sestava odposlanstva, ki se odpelje 17. t. m. na Angleško, da se pogaja glede no-

ve trgovinske pogodbe z Anglijo. Pomisleki izhajajo iz dobrega vira ter baje iz dejstva, da se pripravljajo velik švedski uvozni trust pod vodstvom ene same banke. Ta trust bi vodil ves uvoz z zapada. Državna trgovinska komisija naj bi obstojala nadalje, toda kot posebna institucija. V trust naj vstopi mnogo imenovanih družba Transito. (Banka, ki naj stopi na čelo trusta, je baje stockholmska banka Epskiedar).

Španska in ententa.

Iz Madrida poročajo: Pod pritvezo, da potrebuje proti nemškim podmorskim čolnom obrambno bazo, je zahtevala ententa od španske vlade prepustitev pristanišča Mahom na otoku Minorci. Pristanišče je strateškega pomena, ker leži nasproti Bizerte.

Bitka ob Sommi.

Berolin, 16. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča z vojaške strani o bojih ob Sommi med 9. in 13. oktobrom, ki spadajo k največjim bojnim dogodkom bitke ob Sommi. Po kratkem opisu bojev dne 9., 10. in 11. t. m. opisuje poročilo boj pri Sailyju dne 12. t. m., v katerem je naskočil sovražnik nič manj kakor šestkrat in sicer po silni artiljerijski pripravi v gostih masah s 6 do 10 valovi zapored, zadaj zopet goste kolone, ki so jih vodili častniki na konjih. Sovražnik je mislil za gotovo, da je nemški infanterijo s svojimi najtežjimi kalibri z zelo popolnoma uničil. Kričeč so drville čete gotovi zmagi nasproti. Tem bolj pretresljivo je bilo, kar je sledilo. Smrt je imela bogato žetev. Nemška infanterija kljub težavnemu položaju ni izgubila sile za vzdržanje. Goste angleške in francoske kolone je nadmočni nemški pehotni ogenj ponekod v pravem pomenu besede pokosil. Prav gozdom St. Pierre Vaast leži prava barikada mrtvih. Dne 13. t. m. je popustila sila sovražnih napadov. Brezdvomno je, da je iskal sovražnik v tem napetju sil veliko odločitev, zlasti je nameraval v velikem štilu dne 12. t. m. prebiti nemško fronto. Sovražne izgube so dosegle višino kakor še nikdar. Glasom izpovedi vjetnikov štejejo francoske stotnije kajmak še po 50 mož bojne sile. Vsi vjetniki pravijo, da je francoska vojska naveličana vojne ter označujejo napad dne 12. t. m. kot brezmišeln klanje. Veseli so, da so ušli peklju ob Sommi. Tem bolj navdušeno je razpoloženje Nemcev. Poročilo konča: Bojni dnevi ob Sommi od 9. do 13. oktobra so bili veliki bojni dnevi prve vrste ter tvorijo ravno tako velik in popoln uspeh nemškega orožja, kakor težak poraz Francozov in Angležev. Zdi se, da se bliža drama ob Sommi svojemu vrhuncu.

Berolin, 16. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Ponosno upanje Francozov začetkom bitke ob Sommi je zdavnaj izginilo in navdušenje, ki je smatralo zmago za gotovo, se je umaknilo brezumnosti. Popolnoma drugače, kakor listi v Parizu in Londonu, presoajo francoski vojniki na fronti položaj, kakor izhaja iz izpovedi ob Sommi vjetih, ki pripadajo 14 divizijam. Vsi se hoje pekla ob Sommi in število prebežnikov narašča. Neki vjet Francoz je označil položaj z ozirom na pridobitve drastično: Šele naši otroci bodo dospeli do nemške meje. Izobraženi francoski vjetniki pravijo, da so pokazali Angleži tekom bitke ob Sommi zopet svojo tipično samopašnost. Rajši prevzemajo Angleži artiljeristično priravo boja kakor boj sam. Vsi vjetniki izražajo odkrito svoj mržnjo do Angležev. Imenujejo jih amaterje, papirnati vojake, ki ne pridejo naprej, dočim morajo Francozi za nje delati. Tudi za fronto so Angleži malo priljubljeni. Sede v kavarah in se zabavajo s Francozinjami. Med tem ko krvave v prvih vrstah zadnje rezerve Francoske, kupujejo Angleži za drag denar živila ter navijajo cene. Vsled hudih nasprotstev prihaja pogosto do tepeža med angleškimi in francoskimi vojaki. Upanje na gospodarsko izstražanje Nemčije je med izobraženimi Francozi že zdavnaj izginilo.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

15. oktobra zvečer. Na vsej fronti ob Sommi živahno obojestransko artiljerijsko delovanje. Severno od Somme smo se utrdili v zavzetem delu Saily-Saillisel kljub živahnemu sovražnemu obstreljevanju. Južno od Berny en Santerra smo vzeli majhen gozd in vplenili med Gerneromontom in Ablaincourtom dva topa kalibra 77 cm. Pri teh podyzetjih smo vjeli 110 mož, med

njimi 4 častnike. Z ostale fronte ni poročati ničesar.

16. oktobra popoldne. Severno od Somme so vdrl Francozi zvečer v vas Saily-Saillisel in zasedli hiše ob robu ceste iz Bapauma do glavnega križišča. Nemci so se silno upirali. Južno od Somme so zavrnili Francozi nemški napad v gozdu Saint Eloi. Na ostali fronti razmeroma mir.

Belgijsko uradno poročilo.

15. oktobra. Artiljerijski boj na raznih točkah v pokrajini Rosscapelle - Dixmuiden - Steenstraete. Delovanje metal bomb v okolici Boesingha.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

15. oktobra zvečer. Kot rezultat uspešnega krajevno boja smo porinili zjutraj svojo črto severovzhodno od Gueudecoute naprej. Sovražna artiljerija je bila med Lesboeufom in Courcelletom ter v sosedstvu doline Ancre delavna. Sovražnik je zažgal zjutraj severno od Neuve Chapella mino, ki ni napravila škode. Zadnjih 24 ur smo vjeli 47 mož, med njimi 2 častnika.

16. oktobra popoldne. Južno od Ancre artiljerijsko obstreljevanje s presledki. Ponoči smo zavrnili majhen napad z bombami severno od Courcelleta. Velik sovražni napad s pripravo težke artiljerije in podporo metal ognja na »Svabski okop« smo tudi z velikimi izgubami za sovražnika zavrnili.

16. oktobra zvečer. Izkazalo se je, da so bile sovražne izgube pri včerajšnjem napadu na »Svabski okop« zelo velike. Naše izgube so bile lahke. Namerili smo dobro voden ogenj na sosedstvo Neuvilla in Saint Vaasta. Naša letala so razdeljala sovražno baterijsko pozicijo, močno poškodovala neko drugo ter metala na stojiče in premikajoče se transporte bombe.

Boji ob Sommi v številkah.

O porabi sil piše »Frankfurter Ztg.«, da presega vse dosedanje dimenzije vojne ter navaja: Sovražniki so postavili na to bojišče nad en milijon mož. Na obeh straneh deluje nad 4000 topov, ki so oddali do konca septembra okroglo 25 milijonov strel. Naši sovražniki so izgubili v teh bojih do sedaj nekako trideset milijona mož ali 8000 mož na dan.

Razpoloženje na Francoskem.

»Kölnische Ztg.« prinaša poročilo nekega svojega dopisnika, ki se je vrnil s Francoskega in kateremu je baje neki poslanec z južne Francoske razkril razpoloženje na Francoskem. Mogoče so tri rešitve. Če doseže Sarrail uspehe, Brianda ne bo mogoče napasti, poraz Sarraila pa prinese ali ministrstvo odpora na nož, ali pa kabinet, ki hoče premirje in v mirovna pogajanja. Najbolj verjetno je, da si bosta taki dve ministrstvi sledili, da bodo storili Francozi po padcu Brianda zaden obupen poskus okreniti usodo na boljše, dolgo pa ta poskus ne bo trajal, ker je Francoska mnogo bolj naveličana kakor se splošno misli. On osebno je mnenja, da za Sarraila uspeh ni mogoč, ker mu manjka moštva in municije in ker divjajo boleznj v njegovi vojski. Tudi časopisje soglašajo s tem naziranjem. Ču.iti je pričakovanje preokreta tudi že iz časopisja.

Zadnje angleške čete za Francosko.

»Daily Chronicle« odgovarja na zahtevo francoskega časopisja po nadaljnjih angleških ojačenjih: Tudi angleški človeški material ni tako neizčrpen, kakor človeški material Rusije. Z zadnjimi pošiljatvami četa na Francosko je Anglija že skoraj prekoračila najvišjo mero vojaške pomoči za Francosko v tem letu.

Odmor na Sedmograškem.

Na romunski fronti traja operacijski odmor. Le na severnem delu bojišča so se vršili boji — v gorovju Györgyö, kjer se Romuni še vedno upirajo in pa južno Dorne Vatre, kjer so naši prepoznili sovražnika z višin vzhodno potoka Neagre.

Preko Ženeve se danes v zvezi z že objavljenimi vestmi o spremembah v romunskem armadnem vodstvu poroča, da je bil dne 14. oktobra dosedenji romunski generalni štab odstavljen in da so vodstvo romunske armade prevzeli ruski generali in častniki.

ROMUNSKO URADNO POROČILO.

15. oktobra. Severna in severozapadna fronta. Svoje čete v gorah Caliman smo umaknili na mejo. Južno od Fulghesa (Györgyö Pölgyes) je naša artiljerija pognala sovražno pehoto v beg. V goreni dolini Cicaz zapadno od meje artiljerijski boji. Pri Palanci in Gyincesu lahni boji. V dolini Lucul silni boji ob meji. V dolini Loityz smo ob meji krvavo zavrnili vse sovražne napade. V dolini Buzeu silni boji ob meji. Vse sovražne napade smo zavrnili. Od ene same sovražne stotnije smo vjeli 67 mož. Pri Brațoescu in Preclusu lahni boji. Pri Predealu živahni boji. Ponoči smo zavrnili sovražne napade, prešli v ofenzivo ter pregnali sovražnika iz doline Poitoca. Zelo živahni boji pri Rucarju, kjer so naše čete obdržale svoje pozicije. V dolini Alute artiljerijski boji in lahni spopadi na celi fronti. V dolini Julil smo zajuršali greben gore Negru in Zancaga ter vjeli enega častnika in 40 vojakov. Pri Orsovi topovski boj.

Angleške skrbi radi Romunije.

London, 16. oktobra. (Kor. ur.) V debati o vojnih kreditih v angleški zbornici poslancev 11. in 12. t. m. je izjavil Carson: Zdi se, da dajejo dogodki na Balkanu povod za gotove skrbi. Bila bi velika nesreča, če bi se Nemcem posrečilo Romunijo razbiti. Ako bi se za časa mirovnih pogojev nahajale konsolidirane balkanske države v nemških rokah, bi bilo sprejetje takih mirovnih predlogov zelo otežkočeno. O operacijah ob Sommi je rekel govornik: Vemo, da smo si izvojevali na fronti 9 milj 7 milj ozemlja z velikimi izgubami. Ako primerjamo pridobitve z izgubami, moramo narodu povedati, da nas čaka še Herkulovo delo, predno bo zmaga naša. Dillon (Irec) obžaluje, da Asquith ni obljubil romunskemu narodu, da bo Anglija storila vse, da reši Romunijo usode, kakršna je zadela Srbijo in Belgijo. Bila bi brezprimerna nesreča, ako bi pustila Anglija Romunijo popolnoma poraziti, kajti v tem slučaju bi se moglo zgoditi, da Anglija nikdar ne izvojuje komečne zmage.

Disciplina in morala v romunski armadi.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. ur.) Wolffov urad. Dnevno povelje zapovednika — 11. romunske infanterijske divizije z dne 30. septembra 1916 št. 630, ki je prišlo v nemške roke, kaže v jasni luči zadržanje romunske armade. Dnevno povelje pravi globesedno: 1. Cestni red je skrajno slab. Kolone so brez voditeljev. Vozovi vozijo v neredu ter zapirajo pota tako, da niti posamezni jezdeci ne morejo mimo. Orožnikov sem videl dovolj, toda reda nikjer. 2. Vsi vojaki, pri katerih se dožene, da so se sami obstrelili na rokah, nogah itd., naj se vsak dan neoboroženi postavijo v prvo rojno črto, da jih sovražnik ustrelj. 3. Vsi častniki za fronto naj podpirajo orožnike in lovno in ubežnike, katere naj spravijo v najspredejšjo bojno črto. 4. Spravljanje ranjencev se vrši mnogokrat na popolnoma nedopusten način. Težko ranjeni so morali korakati peš in so s svojim glasnim kričanjem in stokanjem povzročili med borečimi se vojaki strah in zmedo. 5. V neki dolini za fronto sem našel štiri šarže, ki so se pečali s pisarniškim delom.

Na francoskega stotnika, ki me je spremljal, je napravilo tako »vojevanje« zelo mučen vtis. Bitke se morajo udeležiti vsi šarži; pisarniško delo pride še le po bitki na vrsto. 6. Se enkrat opozarjam vse vodilne častnike na neobhodno potrebo, da neprestano osebno delujejo za povzdigo poguma pri častnikih in vojakih. Sovražnik pred nami ima slabo infanterijo in le malo artiljerije. Z 20.000 možmi in številno artiljerijo, ki nam je na razpolago, delamo lahko čudeže in operemo sramoto prejšnjih dni. Zapovednik 11. divizije: polkovnik Eccoresscu; štabni načelnik: podpolkovnik Marcolescu.

Ob Donavi in Dobrudži.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Romunska fronta. Nobene izpremembe. Ob Donavi mir. V Dobrudži mestoma slaboten artiljerijski ogenj in praske. Z ognjem smo razpršili sovražno kolono treh bataljonov in dveh baterij med Kujus Mamutom in Enidžem. Na bregu je zapustilo moštvo topove in municijske vozove. Ob obali Črnega morja mir.

Romunsko uradno poročilo.

15. oktobra. Ob južni fronti ob Donavi topovski boji in boji pehote. V Dobrudži ničesar novega.

Rusko uradno poročilo.

14. oktobra. V Dobrudži ničesar bistvenega.

Bitka za Bitolj.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Makedonska fronta. Nobene izpremembe. Na fronti vzhodno od Prespanskega jezera in v loku Črne živahno artiljerijsko delovanje. Zavrnili smo slabotne sovražne napade pri vaseh Gradešnica in Tarnova (na Nidži planini). Ob Moglenici mir. Na obeh straneh Vardarja mestoma slaboten artiljerijski ogenj. V boju patrolji vzhodno od Vardarja smo vjeli dva Angleža. Ob vzhodni Belašice planine slaboten artiljerijski ogenj. Na fronti ob Strumi boji patrolji. Ob obali Egejskega morja mir.

Francosko uradno poročilo.

15. oktobra. Orižentska armada. Nobenega pomembnega dogodka.

Angleško uradno poročilo.

16. oktobra. Fronta ob Strumi. Naše patrolje so prodrle v Bursak ter pognale sovražne oddelke nazaj. Mornariško letalstvo je izvršilo uspešen napad v boju z bombami na most v Buku. — Vardarska fronta. Ničesar novega.

Italijani v Epiru.

»Temps« poroča iz Aten: Italijani so zasedli Leskoviki, kraj med Janino in Korico. Tri četrtine albanških provinc, katere je Grška zahtevala zase, se nahajajo tako v italijanskih rokah.

Turška vojna.

TURŠKO URADNO POROČILO.

17. oktobra. Kavkaška fronta. Na desnem krilu praske, ki so potekle nam v prilog. V centru smo potisnili svoje streiske järke naprej proti vzhodu. Napadi, ki smo jih izvršili na sovražnika, so imeli uspeh. Večje število sovražnikov smo vjeli. Na lezem kila smo

Novi francoski zrakoplovi.

Nad Parizom sta imela baje te dni vaje dva najnovjša francoska zrakoplova, zgrajena po najnovjših vojnih izkušnjah. Nova zrakoplova sta dolga in podobna »zeppelinom«.

Dvoje pridobitev.

»Daily Chronicle« prvi v uvodniku: Vojna proti nemškim kolonijam je skoraj končana. Angleško časopisje se veseli nad izgubo nemške kolonialne posesti. Kaj pa donajajo

te kolonije? vpraša list. Njih domes ne pride za angleško gospodarstvo skoraj nič v poštev. Nasprotno pa imajo Nemci v rokah Belgijo z izvozom 5 milijard na leto in severno Francosko z 80% vsega izdelovanja sladkorja na Francoskem.

Velesila Belgija.

»Agenzia Stefani« razširja vest, da je Francoska priznala Belgiji stopnjo velesile.

Novi udarci proti Grški.

ENTENTNE ČETE V ATENAH.

Lugano, 17. oktobra. (Kor. urad.) Agenzia Stephani poroča: »Agence d'Athènes« javlja: Dva ententna transportna parnika sta izkrcala v Pireju 1000 mornarjev aliiranih držav, ki so zasedli mestno hišo, kolodvore, v Atenah in Pireju ter baterije v Kastelli. Mesto je mirno. Ministrski svet je bil sklican k najnujnu posvetovanju.

Amsterdam, 17. oktobra. (Kor. urad.) Reuter poroča iz Aten: Vso noč je vladal med Atenami in Tatoi izredno živahen promet. Vsi dvorni uradniki so bili poklicani v palačo.

Atene, 17. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se poudarja: Izkrcanje aliiranih čet se je izvršilo v ta namen, da se očisti policija (!), ki bo sedaj pač napravila konec demonstracijam proti ententi.

ENTENTA SE JE POLASTILA TUDI VELIKIH GRŠKIH LADIJ.

Atene, 17. oktobra. (Kor. urad.) Posadke aliirane brodogovora so prevzele grške vojne ladje »Georgios Averof«, »Kilkis« in »Lemnos«. Grške posadke so bile izkrcane in poslone v Atene.

NOVA KRIZA NA OBZORJU?

Rotterdam, 17. oktobra. »Daily Chronicle« javlja iz Aten: Položaj na Grškem stopi začetkom prihodnjega tedna v nov kritičen štadij.

Lugano, 17. oktobra. »Corriere della sera« poroča: Četverozveza bo najbrž zahtevala, da opuste grške čete tudi Peloponez.

Stockholm, 17. oktobra. Venizelos namerava izvršiti odločilno akcijo, čim bo četverozveza napravila grško armado in mornarico neškodljivo.

Grški princ Jurij v Londonu.

London, 17. oktobra. (Kor. ur.) Grški princ Jurij je prišel včeraj v zunanji urad, kjer je imel daljši razgovor s sirom Edwardom Greyem.

Grški vojaški transporti v Tesalijo.

London, 16. oktobra. (Kor. ur.) »Exchange Telegraph Company« javlja iz Aten: List »Patris« je izvedel iz dobro informiranega vira, da se transporti vojaštva in živil v Tesalonijo navzlic notni četverozvezi nadaljujejo. (Prim. včerajšnje naše poročilo o načrtih kralju zvestega grškega vojaštva. Op. ur.)

Koncentracija kralju zvestih čet.

Basel, 17. oktobra. Petrogradska poročila iz Aten pravijo, da je v Atenah koncentriranih 27.000 mož kralju vdanih, v Larisi pa 15.000.

Kralj Konstantin grškim mornarjem.

Atene, 16. oktobra. (Kor. urad.) Reuter. Kralj je izdal dnevno pove-

lje posadkam četverozvezi izročenihih vojnih ladij, v katerem pravi, da so morali grški mornarji že mnogo pretrpeti in da krvave njihova srca iz novih, jim vsak dan zadanih ran. Vlada je bila dolžna, jim ukazati, da naj zapuste ladje. Kralj čestita svojim pomorščakom, da so mu ostali zvesti, ne le kot kralj in zapovednik, temveč tudi kot zastopnik države, kateri je vedno zvesto služil in kateri hoče tudi nadalje zvesto služiti. Končno izreka kralj Konstantin nado, da se bo želja mornarjev, da bi bili kmalu zopet v posesti svojih ladij, hitro izpolnila.

Venizelos o kralju.

Berolin, 17. oktobra. V razgovoru z nekim časnikarjem je izjavil Venizelos: »Nimam nobenega upanja, da bi kralj svoje nazore spremenil.«

Amerikanski Grki za Venizelosa.

New York, 17. oktobra. (K. ur.) Reuter. Nad 3000 Grkov, ki so bili pozvani, da se naj pridružijo Venizelosovi stranki, se je organiziralo. 300 od njih se jih je sestalo včeraj na shodu, ki naj bo začetek mnogozborovanj v Združenih državah.

Zborovalci so bili zelo navdušeni ter so pričeli denarno zbirko Venizelosu v pomoč. Obsodili so zadržanje grške vlade ter se obvezali podpirati Venizelosa. Sprejeli so resolucijo, ki pravi: Vlada kralja Konstantina je pustila v Makedoniji v nemar utrdbe in municijo v vrednosti 200 milijonov dolarjev ter je 4. armadnemu zboru dovolila, da se je dal od Nemcev vjeti. S tem je onečastila Grško in celokupno Helenstvo. Njena politika ogroža existenco naroda. Grške kolonije v Ameriki se pozivljajo porabiti ves svoj vpliv, da pripravijo vse dele Grške do tega, da se pridružijo narodnemu gibanju, ki hoče sovražnika pregnati ter odstraniti demagoge, ki obdajajo kralja Konstantina.

O provizorični vladi v Solunu.

Kopenhagen, 16. oktobra. Pariški listi poročajo: Prisega, ki jo morajo polagati uradniki provizorične vlade v Solunu, se glasi: Prisegam, da bom zvest domovini, poslušen ustavi in zakonom provizorične vlade ter da bom kar najbolj vestno izvrševal svoje dolžnosti. — Provizorična vlada je izdala tudi svoje lastne poštne znamke s podobami Venizelosa, Konduriotisa in Danelisa. — Vesti, da sta Anglija in Francija priznali Venizeloso vladno, se demontirajo. Konzuli entente imajo sicer nalog, da vzdržujejo ž njo redne stike, vendar pa naj, kakor se poroča iz Londona, ničesar ne store, kar bi se tolmačilo kot oficijalno priznanje. — Venizelos je izdal oklic, v katerem pozivlja vse grške begunce iz Male Azije in Trakije, da naj pridejo v Solun. Francoske ladje jih bodo brezplačno vozile.

Italijansko - srbski prepir.

Opetovano smo že poročali o raznih pojavih, ki dokazujejo, kako ostro si nasprotujejo italijanske in srbske aspiracije na avstrijsko jugoslovansko ozemlje. V prvem obdobju evropske vojne je imelo to nasprotje naravnost oficijalen značaj in iz nedavno objavljenih spominov bivšega načelnika srbskega tiskovnega urada Vilovskega vemo, da je prišlo med srbsko in italijansko vlado radi jadranskega problema do jako mučnih incidentov. Ko se je Italija pridružila ententi, je to očitno nasprotje med obema državama, ki sta postali zaveznici, sicer prenehalo in čitati je bilo celo, da je Pašić po svojem povratku iz Pariza, Londona in Petrograda na podlagi tamkaj zadobljenih zagotovil, ministre v Rimu prepričal o potrebi kompromisa v prilog srbskim aspiracijam, tako da se je italijanska vlada odrekla Dalmaciji. Reki in širokemu zaledju Trsta. Vsekakor je res, da so po Pašičevem odhodu iz Rima oficijalni italijanski krogi postali mnogo previdnejši in da so pod njihovim vplivom tudi italijanski nacionalni listi opremili svoje sicer tako glasne instrumente s sordinami. Z nacionalističnim prepirjem med italijansko in srbsko vlado pa boj med italijan, in srbskimi imperijalisti ni bil končan, temveč divja nemoteno naprej. Jasn je, da se za navidezno privatnimi in neodgovornimi protagonisti obojnih front skrivajo še vedno oficijalna Italija in oficijalna Srbija. Italijanski ministri sicer »nimajo ničesar opraviti« s tistimi strujami, ki pravijo, da mora Italija dobiti Trentin, Goriško, Istro, Trst z zaledjem do Idrije. Postojne in Logatec, Reko, Dalmacijo in vse otoke, toda italijanski ministri govore še danes pred zastavami Trsta in Dalmacije — kot simboli »neodrešenih dežel«.

Govor italijanskega ministrskega predsednika Bosellija dne 9. oktobra v Milanu, ki je poslal svoj »prvi pozdrav« zastavam Tridenta, Trsta in Dalmacije ter razpravljal o »jadranskem poklicu« Italije, zatrjuje v isti sapi, da se bori italijanska armada za ideje kulture in narodnostnega principa in da Italija ne mara nobene narodnosti zatirati, je zopet spravil na dnevni red ententnega časopisja že nekoliko zastalo diskusijo o jugoslovanskem problemu. Splošen vtisk je ta, da podpira angleška, ruska in francoska publicistika srbske aspiracije popolnoma v soglasju z govoricami, ki pravijo, da so tudi oficijalni angleški, ruski in francoski krogi na strani Srbov. To razpoloženje izrabljajo razni »jugoslovanski odbori« za prav živahno agitacijo. Razni srbski politiki se oglašajo sedaj v Londonu, sedaj v Parizu in Petrogradu, da celo v italijanskih listih se postavljajo rimske imperijalistu po robu. Tako je objavil »Popolo d'Italia« razgovor z izdajateljem znanega glasila za velesrb. propagando »La Serbia« v Zenevi, dr. Markovičem, da se Velika Srbija za nobeno ceno ne more odreči Reki. Z Reko bi bila odvzeta hrvatskim in slovenskim deželam vsaka možnost razvoja. »Neue Züricher Zeitung« smatra to izjavo za dokaz, da se Jugoslavi ne nadejajo, da bi jim mogla ostati tudi Trst in Gorica. Če zahtevajo tudi ti dve mesti, je to le taktična poteza, ki naj ustvari za Jugoslavo ugodno platformo za poznejša pogajanja z Italijo. Na drugi strani pa se — meni »N. Z. Zeitung« — Italija ne bo mogla uprati srbski zahtevi po izhodu na Jadransko morje, ker bi izključna posest Jadranskega morja sicer nasitila italijanske nacionaliste, obenem pa ustvarila smrtno sovraštvo med Srbijo in Italijo ter zagnala Srbe v naročje centralnih držav. Ta nazor zastopajo tudi italijanski reformni socialisti in njihov voditelj minister Bissolati je v razgovoru s korespondentom pariškega »Matina« očitno priznal, da bo treba iskati kompromisa »s Srbijo«. Italijanski publicist Salvemini odzračuje v posebnem pismu na dr. Markoviča, izdajatelja »La Serbia« nacionalistične aspiracije na Dalmacijo kot pretiranost, kateri da seveda na jugoslovanski strani odgovarja pretiranost glede Trsta, Gorice, Pulja.

Salveminijevo pismo je spravilo italijanske imperijaliste pokonci, ki so takoj spoznali, da nesrečni Bissolati je prijatelj ni Italijan, temveč — naravno — un Croato, ki se skriva pod italijansko krako. Še bolj pa so te kroge razburile razne brošure, ki jih je izdal bivši splitski župan in dalmatinski poslanec dr. Trumbić. Tam so »jugoslovanske sanje« točno očrtane in narisan je v njih zemljevid »bodoče jugoslovanske države«, ki naj obsega tudi Dalmacijo in Albanijo do Valone, vse otoke, Istro, Reko, Trst, Gorico in še kos Bolgarije traven. Da, Trumbićeve karte označujejo tudi Italijo osemsto do Vidra kraj

slovensko posest. Ni čuda, da se začeli italijanski nacionalisti v svojem ogorčenju premljevat, zakaj se pravzaprav Italija bori. Zakaj se preliva italijanska kri, ako naj pride Dalmacija, Istra v slovenske, torej tuje, neprijateljske nam roke? Reformisti odgovarjajo s protivprašanjem: Ako se borimo za osvoboditev malih narodov, kako se naj upravičimo pred seboj in pred zgodovino, če si podjarmimo avstrijske Jugoslavane in kaj bodo rekli Francija, Anglija, njih prijateljice? Kakšne garancije si ustvarimo za bodoči mir, ako se smrtno zasovražimo z bodočimi svojimi neposrednimi sosedmi na jugo - vzhodu?

Vsi ti spori in prepiri imajo na zunan povsem zaseben značaj. Toda za Markoviči in Trumbići ter za »quatro Caporali« rimskih imperijalistov se skrivata državi Srbija in Italija. In od časa do časa pade za rek tudi v temno zakulisje, kjer stoji odgovorni možje, aktivni državniki, režiserji cele igre. Tako će nastopi pariški srbski poslanik Vesnić na zborovanju pariškega socijološkega društva, ki je priredilo v juniju poseben diskusijski večer o jugoslovanskem vprašanju ter razvije »svoj« jugoslovanski nazor, ki je seveda tudi nazor njegove vlade. »Ako pregledamo jugoslovanski problem v njegovih socijoloških elementih — pravi Vesnić — moramo v prvi vrsti konstatirati, da se mora smatrati tendenco za vjedinjem Hrvatov, Slovencev in Srbov kot najnaravnější in najlogičnejšo, ker je duh narodne samohrane mnogo močnejši kot vsi drugi motivi. Ta instinkt je ostal živ v vseh slojih naše rase. Predno so naši predniki postali katoliki, pravoslavni protestante in mohamedanci, so bili Slovani (Hrvatje, Slovenci ali Srbi), pa tudi v današnjih dneh si je ohranil narodni duh te težnje za skupnost. Pri nas se ne preneha vedno ponavljati narodni pregovor: Brat mi, katere vere bil, ali pa: Ne gledaj kako delaš križ, ampak kaka kri ti pluje po žilah.« V nadaljnjem svojem govoru se poslanik Vesnić spominja Križanića, Strossmayerja, ki je ustanovil Jugoslovansko Akademijo, in tudi Napoleonove Ilirije ter zaključuje: »Mi ne zahtevamo nič, ker se mora jugoslovansko jedinstvo izvršiti kakor vsi veliki princip narodnosti po zakonih socijalne evolucije. Mora se izvršiti, ker so glavni interesi Evrope z njim v zvezi. Ako se jugoslovansko jedinstvo ne dovrši danes, dovršilo se bo jutri, ako ne jutri, torej dobro, pa pojutrišnjem. Ampak dovršilo se bo.« — Tako Vesnić. Da so besede srbskega diplomata v prvi vrsti adresirane v Rim, to je povsem jasno.

Srbsko - italijanski spor je seveda le teoretičnega pomena, kajti komaj par sežnjev tiste zemlje, za katere usodo se vrše tako burne polemike, se nahaja v rokah sovražnikov.

Nemški državni zbor.

V glavnem odseku državnega zbora je minister dr. Helfferich opravičeval interniranje politično nezanesljivih oseb in odpravo pismenske tajnosti. Rekel je, da je slabost teh zakonov ta, da se ne vporablja enakomerno. Vlada se trudi, da odstrani to neenakomernost. Glede razprav o vojnih ciljih je armadno poveljstvo zabranilo nabiranje podpisov za določne cilje, ker ne gre, da bi bili vojni cilji predmet nekakega ljudskega glasovanja. Interniranja se določijo le, kadar to zahteva javna varnost. Začetkom vojne se je pač zgodilo, da so bile internirane tudi nedolžne osebe, ker je šlo za to, da se zavaruje operacije armade. Med tem so bili vsi slučajni preiskani in je domnevati, da niso več nedolžni ljudje zaprti.

Berolin, 17. oktobra. (Kor. ur.) Glavni odsek državnega zbora je sprejel v nadaljni razpravi vprašanja oblegovalnega stanja napredni predlog, da se državnega kancelarja naprosi, da z odpravo pruskega zakona glede razglašanja oblegovalnega stanja predloži državnemu zboru nemudoma načrt zakona, po katerem se uredijo predpogoji in oblika razglašanja, kakor tudi učinek pritegnitve zavezniškega ozemlja v vojno stanje. Odslek je potem pričel razpravo vprašanja tiskovne cenzure, h kateri sta predložena socijalnodemokratski predlog za vpostavitve tiskovne svobode in včeraj naznanjeni iniciativni zakonski načrt Bassermanov. Na razne pritožbe o časniških prepovedih in o izvajanju cenzure je odgovoril državni tajnik dr. Helfferich, da on povsem razume težkoče, ki jih

prinaša cenzura za časopise. Vendar pa je delitev vojaške in politične cenzure neizvedljiva. Vprašanje pod-morskih čolnov je primer za to. Na želje glede milejšega izvajanja cenzure se je državni kancelar po možnosti oziral. Obljuba za umiljenje cenzure je izpolnjena in dovoljena so vprašanja notranje in gospodarske politike pod enim pogojem, da izostane medsebojni ostudni napadi in surovo kršenje meščanskega miru. Nadaljna razprava je preložena na jutrišnji dan.

Razne politične vesti.

— Avstrijski državni zbor. Tudi dunajski občinski svet se je oglasil za sklicanje državnega zbora. Župan dr. Weiskirchner je celo trdil, da je nastalo v vseh krogih prebivalstva (!) mogočno gibanje (!) za obnovitev ustavnih razmer v parlamentu in je v imenu vseh strank dunajskega občinskega sveta izrekel trdno prepričanje, da stori vlada vse kar omogoči parlamentarno delovanje.

— Barzilai je govoril v Rimu masi, da Italija noče miru in ne odneha poprej, nego doli s Trstom v so obal Jadranskega morja. Trst je nazval sestro Rima.

— Apetit Italije raste od dne do dne. Senator Franchetti zahteva v »Corriere della sera« poleg Tridenta, Dalmacije in Albanije z delom Epira še Libijo, protektorat nad Abesinijo, francosko Somalijo in celo Malo Azijo. Franchetti pravi, da te zahteve so take, da je umevno samo po sebi, da jih zavezniki brez drugega priznajo.

— Bissolati o miru. Minister Bissolati je rekel zastopniku ameriške »United Press«, da se popolnoma strinja z nazori Lloyd Georgea in Asquitha in da so vsi zavezniški trdno odločeni, skleniti samo tak mir, ki ne bo imel v sebi kali nadaljnih vojn. To pompi, da je v Evropi se morajo ustvariti razmere, ki bodo ovirale Nemčijo, da bi zopet prevzele svoje zločinske načrte, in ki uničijo Avstro-Ogrsko kot državo. Kdor danes goji mirovno idejo, je kriv izdaje. Angleži so jako zadovoljni z izvajanjem ministra Bissolattija in »Times« se obrača posebno proti Avstriji, češ, da je v interesu narodov kakor tudi v interesu Italije, da Avstro-Ogrska izgine. »Times« misli končno, da vsi veliki italijanski državniki in vojskovodje so istega mnenja kakor Bissolati.

— Višja kultura in izobrazba proti nacionalnemu principu. V Neaplju se je vršil kongres južnoitalijanskih republikancev. Poslanec Colajanni je branil pridružitve republikancev k vojnim strankam. Sklenilo se je, da povsodi, kjer se ne da vporabiti nacionalni princip, mora odločiti višja kultura in izobrazba. Tako bi se pomagalo do zmage italijanskemu minoritetnemu pravu ob Adriji in na Balkanu.

— Vseučilišče v Gentu. Belgijski ministrski svet je sklenil, da so vsi diplomati vseučilišča v Gentu, izdani v času nemške invazije, neveljavni.

Vesti iz primorskih dežel.

Županstvo Komensko na Krasu, sedaj s sedežem v Sežani, naroča svojim občinarjem, ki so sedaj razkropljeni po svetu, da vsaka družina brez odloga naznani istemu svoje sedanje bivališče. Ta evidenca bo služila v občo korist, osobito pa še, da se ve vojakom, ki se nahajajo na bojnem polju itd., in ne vedo, kje da se njih družine nahajajo, podajati informacije.

P. Longinus Horák, priroč v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici, je toliko okrevjal v Ljubljani, da ga je bilo mogoče prepeljati na Dunaj. Zdravniki so izvršili na njem več operacij, treba bo pa še ene, ker se mora odstraniti še nekaj granatnih drobcov.

Umrla je v umobolnici v Kromerizu Adela Strgar iz Kreda.

V Povirju na Krasu je umrla gospa Franciška Mohorčič po trimesečni mučni bolezn.

»Sober.« V poročilih večkrat navedeni kralj Sober se nahaja, kakor razvidno iz specialne karte, na višinah vzhodno črte Šempeter-Vrtojba in šteje par hiš. Ljudstvo imenuje te male višine »za obrbi«.

Javna pomoč v Trstu je izdala v času od 1. dca 7. t. m. bodisi v delnaru, bodisi v naturalnih podpor 35.668 K 76 v, na dan povprečno 7952 K 60 v.

Starši oaih otrok v Trstu, ki niso bili sprejeti v deško šolo Ciril-Metodove družbe, se pozivljajo, da se nemudoma še enkrat zglašijo pri šolskem vodstvu, ker je vodstvo družbe v Ljubljani odredilo, da morajo biti sprejeti vsi dečki, ki so bili radi nedostatka prostora odklonjeni.

Prijatelji miru.

Pod tem naslovom prinaša angleški list »The Arbitrator« okrožnico, ki pravi na svojem koncu: Iz osebnih in javnih ozirov želimo konec klanja. Ne moremo pa pritrčiti koncu vojne, ki bi se mogel smatrati kot upravičeno nemške vlade na podlagi dokaza uspeha, kar bi utrdilo prestiž militarizma ter iznova naložilo vsem narodom breme oboroženja. Vemo, da ni mogoče uničiti velikega naroda in stremljenje, to stori, pada nazaj na one, ki to mislijo. Če govore naši ministri o uničenju pruskega militarizma, mislijo končati sistem, ki je prisilil vso Evropo, da se je oboroževala in ki sili sedaj, da ubija milijone svojih sinov. Ta sistem je mogoče odpraviti, če je Nemčija pripravljena, sprejeti, kar večina drugih narodov že dolgo želi: Rešitev meddržavnih sporov potom mirnih razsodišč ali s pomočjo sodelovanja pri posvetovanjih, in ne s tajnimi grožnjami z mečem.

Londonjsko časopisje konstatira z zadovoljstvom soglasanje ministra Bissolattija z Lloyd Georgeom in

Asquithom ter pravi: Vsi zavezniki so si edini, da bodo sklenili samo mir, ki ne bo imel v sebi kali nadaljnjih vojn. To pomeni, da je treba v Evropi ustvariti razmere, ki onemogočijo, da bi Nemčija obnovila svoje zločinske načrte in ki razdenejo Avstro - Ogrsko kot državo. Kdor živi danes v ideji miru, je izdajca.

Pred japonsko-kitajsko vojno?

Iz Petrograda poročajo, da se vrše med Rusijo in Japonsko pogajanja glede novih kitajskih spornih vprašanj. V Petrogradu so mnenja, da bo Rusija privolila v japonski namen podvreči Kitajsko.

Močni japonski oddelki že prihajajo v Mandžurijo.

Z Dunaja poročajo: Kakor se zatrjuje, zahteva Japonska od Kitajske tudi, da naj internira na Kitajskem živeče Nemce, Avstrijce in Ogre. Zatvoritev podružnice nemško-azijske banke na Kitajskem, ki je bila sicer formalno prostovoljna, je tudi že posledica japonskega in angleškega pritiska.

Sadje in zelenjava v Trstu. Za tekoči teden so določene sledeče cene za prodajo na drobno: Česen 3 K 60 v do 4 K; pesa 72 v; sladko zelje (iz Ljubljane) 36 v; sladko zelje (iz Štajerske) 40 v; kisló zelje 72 v.; korenje 64 v; kostanj 80 v; čebula 1 K; malancane 4 do 12 v komad; namizna jabolka 1 K 36 v; jabolka I. 1 K 04 v do 1 K 20 v; jabolka II. 76 do 88 v; orehi 1 K 60 v do 1 K 80 v; lruške I. 1 K 20 v do 1 K 44 v; lruške II. 96 v do 1 K 04 v; paradizniki 96 v do 1 K 04 v; sladka repa 32 v; kislá repa 64 v; salata 60 do 68 v; špináča 72 v; drobno fižolovo strožje 1 K 12 v do 1 K 20 v; strožji fižol 96 v.

Starb za vinogradništvo in Istri. Istrski deželni poljedelski svet se je obrnil do poljedelskega ministrstva, da bi se poskrbelo že sedaj, da se koncem 1916. vplelje v Istro 4500 kvintalov modre galice in 8000 kvintalov žvepla, da ne bo težje glede prepozne dobave galice in žvepla.

Vojaški podpor je bilo izplačanih v Dalmaciji rodbinam mobiliziranih vojakov 5.266.938 K 42 vin., od početka mobilizacije 92.100.136 K 64 vinarjev.

Olje v Dubrovniku, lani rekvirirano v občinah dubrovskega glavarstva, se prodaja zdaj vsled izdane dovoljenja na izkaznice po 6 K liter.

Sladkor in miši. Gospodarski svet v Zadru je dobil tri vagone sladkorja. Sladkosne miši so razgrizle več vreč.

Rekviriranje vina v Dalmaciji. Vojno ministrstvo se je obrnilo do dalmatinskega namestništva, da rekvirira za mornarico 10.000 hl vina. Seja prizadetih faktorjev v to svrhu se je vršila te dni.

Za tujski promet v Dalmaciji. Na Dunaju se je osnoval konsorcij, na četu mu bogataš Krupp, ki namestava v Dalmaciji po vojni graditi hotele za povzdigo tujskega prometa. Osnovni kapital znaša 12 milijonov kron. Konsorcij namerava osnovati tudi igralnico v Dubrovniku ali na Korčuli.

Aprovizacija Reke. Sladkorna centrala v Budimpešti je odločila, da boposiljala za potrebe Reke redno vsak mesec po 10 vagonov sladkorja.

Usoda nekoga reškega parnika. Parnik »Tibor« družstva »Adrije« je bil začetkom vojne vsidran v Bordeauxu. Francoska vlada ga je zaplenila. Parnik se je po svojem povratku iz Amerike, natovorjen z motornim oljem, nafto in drugim blagom, vžgal in se je potopil. Sedaj je došla vest, da so parnik dvignili in je njegov tovor rešen.

Kdor vé, kje je nastanjena Leopoldina Abram z družino iz Škrbine na Krasu, naj to izvoli sporočiti na naslov: Franc Pavlica, k. u. k. 6. Marschkomp., 4. F. A. Rgt., Marinefeldpostamt, Pulj.

Mali vrtovi železničarjev.

Zmisl za oskrbovanje vrtov je železničarja lastnost. Je to znak privrženosti do grude, na kateri leži tir in ki jo je železničar zunaj službe oskrboval in — ako opravlja službo prometnega ali prožnega uradnika — tudi naseljeval skozi generacije svojega strokovnega stanu na mnogovrstne načine. Skrbnostno obdelani vrtovi stražnic, kinč cvetic, kojega različni barv mnogokrat prijetno odseva od enoličnosti okolice, spadata ravnotako kakor sadjarstvo in rože mnogih postajnih vrtov, v katerih je napravilo igrajoče se veselje dostikrat tudi jame, predore in vodometne umetnine, k vtisom marsikatero vožnje po železnicah v mirnem času.

Zraven tega ni manjkalo v širokih krogih železničarjev, ki ne stanujejo na zemljišču železnice, začetnih poskusov za napravo Schreberjevih vrtov, samo da se je to stremljenje udeleževalo brez vpliva za pospeševanje teh nagibov železničarjev, v združno - strokovni enotnosti.

Pod takimi predpogoji je trebalo budinega klica, da so speče moči napeljevali k delu na upravi državnih železnic podvrženimi zemljiškimi površinami, kojih plodovi so težko prizadetim malim hišnim gospodarstvom neposredneje in izdatnejše v prid, kakor bi to zamogli biti materialni prispevki ob sebi.

Ko se je izvršil pred letom po ravnateljstvih državnih železnic oklic železniškega ministra barona Forsterja do železničarjev za obdelovanje neporabljenih zemljišč, so bila ravnateljstva na podlagi daleč segajočega poizvedovalnega postopanja že izsledila vsa za naprave malih vrtov sposobna zemljišča železnic ter si zagotovila izven teh tuja zemljišča potom zakupna in na druge načine. Tudi drugače hiti uprava državnih železnic na pomoč. Priskrbelo je ograde teh naprav, razdelitev in male

vrtove, vsakega po dva do tristo m², izdelala je pota in napeljala vodo, zgradila je shrambe za orodje, strelje za vrtnarje kot obrambo proti slabemu vremenu ter jih nadalje podpirala pri nabavi semen in gnojil, da bi se omogočil že naprej nasad večvredne zelenjave.

Železničarji so se odzvali pozivu uprave z razvojem delavnosti, katera je našla mejo le v začetkoma na razpolago ležeči površini zemljišč. Ako torej uprava državnih železnic v prvem ni mogla zadostovati navalu prošelj za male vrtove, kar je gotovo dokaz polne razumnosti uslužbencev za smotrenost nove stanovske brige, obrnila je to brigo vendar najprej do družin z mnogimi otroci ter s tem izpolnila dvojno občokroristne smotre.

V prvem letu so dosegli mali vrtovi železničarjev obseg 722.382 metrov², včevšji takozvane časne vojne vrtove, 115.348 m² = 1156 ha sveta. V teh vrtovih deluje okrog 6000 železničarjev z družinami vred. Skušnja uči, da nese pridelovanje zelenjadi na kosu vrtnega sveta od 200 do 250 m², kakršna je vsakovrstna plodovitost zemlje in kakršne so razmere podnebja, postopno šestdeset do dvesto kron, tako, da se lahko vzame, da tudi mnogoštevilna družina iz takega vrta ne le lahko pokrije svojo potrebo na sveži zelenjadi, ampak, da tudi v ugodnem slučaju tudi žanje preostanek kot suho zelenjad za zimski čas.

K vrtnarskemu poduku so prispevali na mnogih krajih s hvalevredno drago voljo strokovni učitelji poljedelskih in sadjarskih šol.

Zgled organizacije Schreberjevega vrtnarstva občine Dunaj kakor tudi razširjenje od dunajske vrtnarske šole obelodanjenega letaka za pospeševanje pridelovanja zelenjadi, sta bila nadaljna učinkujoča sredstva za hitro izpeljavo akcije.

V posameznem pa je ostal njen razvoj iz tehtnega vzroka prepuščen samopomoči železničarjev.

Imenovanje izvedenih vrtnarjev za rednike, kateri pomagajo sovrtnikom pri vsem in koristijo s težo svojega ugleda negovanju družabnega, mirnega duha, uredba med vse vrtnarske drugove enakomerno razdeljene stražne službe za brambo vrtov proti poškodbí, ustanovitev blagajnic, iz katerih se krijejo izdatki skupne nabave gnojil in iz katerih se onim, ki niso v stanu, žeti dohodka svojega truda, dá odškodnino za delo in stroške, vse to je posledek žilave samouprave malih vrtov po železničarjih.

Večje naprave s 70 do 200 malimi vrtovi se nahajajo v Hadersdorf-Weidlingau, Hütteldorf - Kackingu, Simmeringu, v Lincu, Welsu, Solnogradu, Bischofshofnu, Saalfeldenu, Inomostu, Brengencu, Knittelfeldu, Št. Vidu ob Glini, v Waidhofenu, v Jägerndorfu, Niederlindenwiesenu, Olomucu, Homotovu, Lanniju, Plznu, Budjejevicah in Karlovih varih.

Posebno pozornost zasluži naprava zgledega vrta v Litomeřicah. Tam so vsejali na okroglo 3000 kvadratnih metrov velikem vrtu najrazličnejše vrste sočivja, oddali prošle spomladi vrtnarjem okrožja severozapadne železnice 25.000 na toplih gredah vzraščanih rastlin in obenem tudi pokrili iz tega vrta do cela vso potrebo na semenih teh vrtnarjev. V teku se nahajajoči poobčivti te naprave bo sledila gotovo gospodarska razbremenitev v obratu malega vrtnarstva železničarjev.

Tudi v okrožju tržaškega ravnateljstva, kjer se mora železničar bojevati kot vrtnar ne le proti težkocam zaradi vojske, ampak dostikrat tudi s trdim svetom in pomankanjem vode, so nastali — kjerkoli je bil na razpolago košček sveta, manjši in večji vrtovi. Celo v mestu Trstu se prikazuje železničar kot vrtnar in v Ljubljani so obsežne zemljiške površine izbrane za gospodarsko uporabo železničarjev.

Socialno mnogo vredni učinki, katere misli doseči Schreberjevo vrtnarstvo v smislu svojega ustanovnika — človekoljubnega zdravnika v Leipzigu (1808—1861) in ki se dvojno čutijo v vojni, so nastali tudi pri ustanovitvah uprave državne železnice.

Nova, ali zaradi vidnega uspeha posnemanja vseh onih vrednih, katerim je na srcu doberbit njih vodstvu podrejenih sostanovnikov, je strokovno - združna podlaga teh ustanovitev, iz koje klije navzgor do žilavo rastočega stopnjevanja zmisl brige za blagostanje.

Kdor stopi v eno imenovanih vrtnarskih naprav, našel bo dobro, ki se navadno veže z veseljem nad lastnoročno obdelano grudo, potrjeno od zadovojstvu železničarjev, kateri oskrbujejo z ženo in otroci dobro ne-sočo vrtnarsko delo, in k temu veselje lica uporabljajo svoje proste ure ter se trudijo z gradbo lesenih hišic, ki naj jim izpolnijo želje po obrambi lastne srce. Tudi zri dr. Schreber,

ki je delil usodo mnogih človekoljubov, da je moral namreč videti, da ga niso razumeli, vsaj pa kako se je njegovo stremljenje uresničilo le v najožjih mejah, bi imel srčno veselje na tem, ker si železničarji prigospodarijo delavno v boju za obstanek s pomočjo na njih blagor misleče uprave.

Branimo se z mečem in lopato proti druhali sovražnikom, ki nas davijo. Ali mi vzamemo besede Fausta — a za objlubo dobrega konca: »Naj le vre zunaj povodenj gorl do roba, ali kakor hitro seže, da bi s silo vdrila, prihití čut celokupnosti, ki praznino zopet zamaši.«

Dnevne vesti.

— **Deželni predsednik** grof Atems je obiskal dne 13. oktobra Črnomelj.

— **Odlikovanja.** Vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo je dobil pred sovražnikom padli nadporočnik 27. domobr. polka Ignacij Kotnik. — Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil sanitetni praporščak Pavel Dekleva. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila ognjčarja Fran Vilčnik in Fran Mandelj.

— **Slovinci pri topu.** Jedva je vzplamtel svetovni požar, že je bil tudi do sedaj pozabljeni naš narod poklican pod zastavo. Pač težka so bila slovesa od svojih dragih, a vendar so se vsi radevolje odzvali pozivu. Marsikdo je gledal v temno bodočnost, v usodo svojega naroda in premišljeval, se bode li vendar enkrat zasvitl dan, ali vladala še nadalje dosedanja tema...? A misel, da mu bode mogoče podala smrt na bojem polju svojo roko, ga ni strašila. Poslani so bili na razna bojišča, kjer so Slovenci kot nekeke zelenice (oaze) v puščavi. In jedna taka zelenica smo tudi mi tu na italijanskem bojišču v prijetnih Tirolah

Prav z veseljem smo zapustili Dunaj, ker mislil si je vsakdo: »Saj gremo nad Italijana, da mu vrnemo posojeno!« Vožnja je bila kaj zanimiva in po preteku nekaj dni, bili smo v postojanki »Cost Alta«. Tu smo našli že polno Slovencev, Hrvatov in Čehov, ki so čakali zaželjeni dan splošnega napada. — Prišel je 15. veliki traven. Bilo je krasno jutro, ko so začeli bruhati naši topovi smrtonosen ogenj. Italijani so izgubavali postojanko za postojanko in se začeli umikati notri do Asiaga. Tu že nismo mogli več z našim topom sovražniku do živega, ker razdalja je bila prevelika; le neki drugi top »Jurij«, ta je še vedno pošiljal pozdrave na veliko daljavo bežečemu sovragu. On je tudi iznenadil Italijane takoj v začetku splošnega napada, ker pošiljal je že takrat svoje bombe v oddaljeni kraj Asiago. Tamkaj je bilo še civilno prebivalstvo in je prav debelo gledalo od daleč pošiljane pozdrave. — Življenje v strelskih jarkih, imeli so Italijani kaj udobno, takorekoč razkošno. Dasi so imeli vse zelo močno utrjeno, a vse to ni oviralo naših polkov, podili so sovražnika čez drn in strn. Nato smo imeli razne postojanke in sedaj smo pri mestu R... , kjer se nam godi prav dobro. O prostem času, zlasti na večer, done slovenske pevke v temno noč. Kaj z veseljem čitamo pošiljane časopise »Slovenski Narod« in druge; tako vsaj nekoliko izvemo iz svoje domovine.

Končno pošiljamo vsem Slovincem in Slovenkam prirsčne pozdrave in kličemo: Na svidenje! — Maslč Ivan, telefonist; Novak Štefan, Mežek Ignac, korporala; Zakrajšek Ludvik, predmojster; Petrovič Viktor, Strmšek Davorin, Klotutar Franc, telefonisti; topničarji: Žumer Srečko, Čerk Ivan, Avšič Anton, Zganjar Ivan, Pritekelj M., Adamič Anton, Bratovič Ivan, Smrekar Ivan, Kranjc Franc i. dr.

— **II. seznamek povodov dni darovanja došlih daril.** Pri prodajanju znakov nabrano od dam delovnega odseka na mestnem magistratu 6419 K 57 v, Kino Ideal kot čisti donesek predstav in Rudolf Kokalj po 400 K, občina Grosuplje nabrala 125 K, darilo podčastnikov in prispevek trafike karantenske postaje za vojne vjetnike na gradu v Ljubljani v korist zaklada za pljučne bolezni 100 K, skupaj 7444 K 57 v, z izkazanimi darili v znesku 23.276 K, borel skupaj 30.720 K 57 v.

— **Dnevi darovanja** na c. kr. veliki realki v Ljubljani so imeli odličan uspeh. Na polo so

je nabralo 2485 K 12 vin.; društvenih prigrasov je bilo 54 s 396 K 50 vin., in sicer: 2 po 50 K, 2 po 20 K, 10 po 10 K, 1 s 5 K 50 vin., 5 po 5 K, 29 po 4 K in 5 po 2 K. Efekt celokupne zbirke znači torej na tem učnem zavodu 2881 K 80 vin. Zasluge za tako odlični uspeh ima seveda v prvi vrsti prispevalo občinstvo. Vsa hvala pa gre za veliko vneto ravnateljstvu, proforskemu zboru, v prvi vrsti prof. Maziju, ki patrijiotične zbirke že ves čas s toliko požrtvovalnostjo tako uspešno vodi in pa dijakom - nabirateljem. — Lokalni odbor.

— **Dnevi darovanja.** Nabiranje prispevkov za »Dneve darovanja« in pa prigrasov za pristop k društvu v podporo vojaškim vdovam in sirotam je imelo na c. kr. moškem učiteljišču prav povoljen uspeh. Na polo se je nabralo 996 K 54 v; društvnikov se je prijavilo 7 z društvem 30 K, od katerih je bilo 10 K vplačnih takoj. Efekt znači torej 1026 K 54 v. Vse priznanje in zahvala gresta radodarnemu občinstvu na eni, ravnateljstvu proforskemu zboru in dijakom-nabirateljem na drugi strani. — Lokalni odbor.

— **V pokoj je šel** predsednik okrožnega sodišča v Mariboru Ludovik Perko. Rodom je iz Novega mesta in je služboval v Ljubljani, v Velikovcu, v Žužemberku, v Šmarju pri Jelšah, v Celju in nazadnje v Mariboru.

— **Ljudskojske vesti.** Za supletinje so nastavljene: Danijela Kališ na osemrazredni mestni slovenski dekliški šoli v Ljubljani; Tezija Urbančič v Sušjem; Karmen Hvala v Št. Rupertu; Amalija Jebačin v Radečah; Marija Pirč v Velikem trnu; Vida Soklič v Mokronogu; Ivana Zupan v Krškem; Kristina Šturm na Vrhpolju; Angela Lombar v Zalogu; Stefanija Klovár v Šmartnem; za provizorični učiteljici sta imenovani: Marija Perko v Dobovcu in Marija Ušeničnik v Hrenovicah.

— **Zaplenjena živila.** Opolnoči je zapazil redar na Resljevi cesti pri nekem plotu dva moška in eno žensko, ki so hoteli naložiti vreče na voz. Ustavil je družbo in jo odpeljal na stražnico. V vrečah je bilo 600 kg fižola, 50 kg špeha in 40 kg svinjine. Vsi trije, dva železničarja in žena nekoga kondukterja, so bili aretirani, živila so zaplenjena. Po zaslišanju so bili puščeni na svobodo.

— **Barjani iz vode?** Da, lahko bi bili, ko bi ne bili napravili zatvornic, menda samo za parado! Tako pa se odpirajo zatvornice takrat, ko nam voda že v grlo teče, to je, ko je stopila deloma že čez bregove. Koliko jeze in še več škode napravlja to Barjanom, vemo samo mi. Po eni strani kar dežuje naredb in ukazov, kako naj se vse loti dela, da bo obdelan zadnji košček zemlje, po drugi pa taka nemarnost od strani državnih organov, ki jim je naloženo nadzorovanje zatvornic! Prejšnjo jesen ni bilo mogoče niti ozimne sejati in letos v septembru so prišli poljski pridelki dvakrat v vodo, samo po krivdi onega, ki je ukazal, zatvornico v Grubarjevem kanalu prepozno odpreti! Zakaj vendar to? Vlagale so se v tej zadevi pismene prošnje in so se storili osebni koraki — a vse zaman — zatvornice se odpro šele takrat, ko voda čeznje sili! Takrat je že prepozno! Odpro naj se prvi ali vsaj drugi dam močnega deževja! Ako pa bi bila merodajna Barjanov želja, potem bi bile zatvornice zaprte samo ob poletni suši, od prte pa prav gotovo vso pomlad in vso jesen — Prosimo, naj se vendar že ozira na potrebe Barja in na nič drugega! — Barjan.

— **Razpisana obrtna štipendija.** S I. semestrom šolskega leta 1916/17 se podeli II. mesto za učenje na c. kr. tehnološkim obrtnem muzeju na Dunaju določena ustanova Janeza Mlakarja v letnem znesku 464 K. — Pravico do te ustanove imajo pripravljajoči se ali pa že samostojni ljubljanski obrtniki, ki so rojeni Kranjci in nemškega jezika toliko zmogni, da morejo slediti pouku. Pravico podeljevanja ima kolegij, ki obstoji iz ravnatelja c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani, iz enega odposlanca deželne odbora in iz enega odposlanca trgovinske zbornice v Ljubljani. Kolka proste prošnje je vložiti najkasneje do 10. novembra 1916 pri predstojnem šolskem oblastvu, oziroma pri mestnem magistratu v Ljubljani. Pojasnila daje tudi ravnateljstvo c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani.

— **Kap je zadel** dne 15. t. m. ob enčetr na 3. popoldne na Resljevi cesti pred hišo št. 15 vpokojena železniškega nadspredvodnika Jerneja Kovača iz Spodnje Šiške, Kavškova cesta št. 193. Na lice mesta došli zdravnik je zamogel konstatirati le še smrt ter je odredil, da so

truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Razbojniška družba.** Dne 10. t. m. se je priteplo čez mejo v Podlehnik pri Ptuj sedem razbojnikov. Vsi so imeli počrnele obraze. Vdri so v hišo kramarice Sosterič, katere mož je pri vokalih, in grozeči ji z revolverji, zahtevali, naj jim da svoj denar. Prestrašena žena je razbojnikom razdala listnico, v kateri je bilo 1800 kron, a razbojniki še niso bili zadovoljni. Oplenili so prodajalno in našli še 1300 K, blaga pa pokradli za 800 kron. Razbojniki so se nato lotili prodajalne kramarja Zorka in tudi tam pokradli polno blaga.

— **Na dolenskem kolodvoru** je bilo ukradenko Elizabeti Kosovi 30 K denarja, knjižica poštno hranilnice za 200 K in izpisek hranilnice za 3000 kron. Sumljiv je neki 28letni tujec.

— **Daleč od sreče.** V Kino Idealu se je včeraj prvič predvajal z velikim uspehom prvi film Henny Porten serije: »Daleč od sreče«. Henny Porten pokaže pri vsakem filmu vnovič, da je res prvovrstna umetnica in niene vedno večje priljubljenosti pri občinstvu ni pripisovati reklami, temveč njeni umetniško dovršeni igri. Stari njeni občudovalci so pri vsakem njenem nastopu bolj zadivljeni vanjo in krog novih obževalcev vedno narašča. Samo še danes 18. in jutri 19. t. m. v Idealu-Kino.

— **Velika vodna katastrofa na Danskem.** Velika letošnja spomladna povodenj je ufilmljena z dovršeno tehniko v drami »Sodni dan«. Dejanje, ki v njem igra glavno vlogo Olaf Föns, je napeto zanimivo, polno največjih, grandioznih senzacij. V petek 20. do točka 24. t. m. v Kino-Idealu. Predstave kot po navadi, zadnja ob 10. zvečer. Blagajna odprta od 10. do 11. dopoldne. P

— **Zrebanje razredne loterije** (5. razred, 7. dan). 10.000 K dobi: 88.766. Po 2000 K dobe: 2834, 10.556, 12.476, 14.069, 21.093, 22.574, 26.943, 27.267, 36.970, 38.472, 39.353, 46.464, 59.251, 71.248, 79.021, 81.396, 82.959, 87.786, 88.402, 91.441, 100.934, 101.577, 106.989, 112.682. Po 1000 K dobe: 188, 404, 869, 2298, 2606, 7944, 8902, 12.152, 12.601, 12.638, 19.088, 22.523, 28.389, 34.307, 36.560, 38.493, 38.603, 39.702, 44.504, 48.631, 54.044, 54.949, 56.300, 57.081, 57.974, 70.068, 72.826, 81.840, 83.005, 86.200, 88.855, 88.903, 90.018, 90.075, 92.155, 96.113, 97.542, 98.496, 99.354, 100.563, 102.335, 103.536, 105.067, 105.184, 113.649, 114.812.

— **Operna pevka, profesorica Jarmita Lily Gerblčeva** pričena zopet s privatnim poukom v solopetju, klavirju in deklamaciji dne 15. oktobra. Tozadvena poljasnila vsaki dan od 11. do 12. dopoldne in od 3. do 4. popoldne, Čevljarška ulica št. 1, nadstropje drugo.

Aprovizacija.

+ **Oddaja vojne kave.** Centrala za vojno kavo razdeljuje vojno kavo potom treh strokovnih zvez v Trstu, na Dunaju in v Pragi. Navedene tri strokov. zveze dobavljajo kavo grostom za kavo. Grosisti oddajajo kavo trgovcem na drobno. Na ta način se vrši enakomerna razdelitev kave po celi monarhiji. Detaljni trgovci nimajo storiti drugo, kakor da se obračajo na svoje dosedanje grostiste. Pri grosistih zvedo tudi natančne pogoje, pod katerimi se do deljuje vladna kava.

+ **Kot prevzemalšče za divjačino,** ki jo morajo lovski upravičenci po določilih ministrskega ukaza z dne 4. oktobra 1916, drž. zak. št. 341, oddajati, da se pokrije potrebščina dobrodelnih naprav, posebno vojnih kuhinj, drugih aprovizacijskih mest in organizacij konsumentov, je določila deželna vlada »Kranjsko aprovizacijsko družbo« v Ljubljani. Pošiljatve divjačine naj se naslove na imenovano družbo v roke trgovine z divjačino Anton Stacul v Ljubljani, Šelenburgova ulica. — Prijave za divjačino sprejema »Kranjska aprovizacijska družba« v Ljubljani, Franciškanška ulica, ki bo razdeljevala vsakočasne zaloge po navodilih deželne vlade.

Književnost.

— **»Slovenski Trgovski Vestnik«**, oktobrska številka tega izvrstnega strokovnega glasila ima sledečo vsebino: S. + M.: Prizivi zoper dohodnino. B. Skalický: Letošnja vinska letina in vinske cene na Kranjskem. Kolek na vozne liste. Nove sodne pristojbine. (Konec.) H. Sevar: Iz blagovnega znanstva. (Dolge.) Just Piščanec: Carinstvo. Raznoterosti: Zamenjava novcev iz niklja po 20 vinarjev pri državnih blagajnah in filijalki avstro-ogrske

banke. — Promet s kavo. — Poštne pristojbine. — Promet s cunjami. — Računski kolek. — Promet s surovim oljem, smolo in smolnimi izdelki. — Predpis občne pridobitne. — Zaplenitev vrvic. — Književnost: Navodilo za refo domačih zajcev na deželi. Društvene vesti: Izkaz društvene posredovalnice.

— Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak, c. kr. gimn. profesor. Založila Katoliška bukvarna. Cena 4 K 20 vin. To je tretja, bistveno neizpremenjena izdaja te knjige, katero so merodajni izvedenci ocenili že pri drugi priliki kot vzorno in odlično delo. Sedanja knjiga obsega prvi del, namreč korespondenčno pismo. Priporočamo knjigo prav toplo.

Razne stvari.

* V Novem pri Sarajevu so Uršulinke ustanovile nemško privatno šolo.

* Umrl je v Berlinu švedski poslanik grof Taube, ki si je stekel posebne zasluge za prijateljske odnose med Švedsko in Nemčijo.

* Padel je na tirolski fronti urednik in solastnik praškega konzervativnega dnevnika Vlastimil Bastýř v 25. letu svoje starosti. Predno je bil poklican k vojakom, je bil urednik Bastýř leto dni vojni poročevalec svojega lista.

* Ponarejeni bankovci. Na Češkem kroži mnogo ponarejenih bankovcev, zlasti dvajsetkronskih in desetkronskih. Izdelani so bili po sodbi policije v Pragi. Avstro-ogrška banka je deponirala pri praški policiji 1500 K za tistega, kdor izsledil ponarejalce.

* 30 let je poneverjal. Pri hranilni in posojilni zadrugi v Rokitnicah v nemškem delu Češke, je bil nad 30 let nastavljen za blagajnika sedaj že 80 let stari Viljem Krause. Izkazalo se je, da je Krause celih 30 let poneverjal denar in oškodoval zavod za več kakor 70.000 kron. Starega moža so seveda zaprli.

* Ljudski prijatelji. V Subotici na Ogrskem je policija aretovala večkratnega milijonarja in veleprekajalca Novaka, ker je meso krknih in bolnih prašičev prodajal po vojnih cenah. Novak je rabil ponarejen pečat živinozdravnika in si je z njim delal ne samo potrdilo, da je vse prodano meso zdravo, ampak si je s pečatom tudi pomagal, da mu ni bilo treba plačati užitnine.

* Historičen dan za Hrvatsko. Dne 9. t. m. je minulo 840 let, odkar so hrvatski velikaši in škofje izvolili bivšega bana Dimitra Zvonimirja za svojega kralja. Bilo je to v letu 1076. v cerkvi sv. Petra na solinskem polju. Ko je bil po papeževem odposlancu ovenčan s krono, zastavo, mečem in žezlom, je položil veleznanimivo zaobljubo v roke odposlanca in prisotnih velikašev kot vladar Hrvatske in Dalmacije.

* Od ključavniciarskega pomočnika do učenjaka. V Plönu na Nemškem je umrl ravnatelj ondontne biološke postaje profesor dr. Oton Zacharias. Rojen je bil leta 1846. v Lipsku in postal ključavniciarski pomočnik. Šele v starosti 19 let se je učil gimnazijskih predmetov in to poleg svojega ključavniciarskega dela, napravil maturo in se posvetil prirodoslovju. Postal je jako znamenit učenjak ter si pridobil za znanost in za narodno gospodarstvo velike zasluge.

* Ekscelencija v vojaški bolnišnici. Ekscelencija si je prišel ogledat vojaško bolnišnico na severnem Francoskem, v kateri leže vojaki, ki so bolni na črevesnem kataru. Prvega bolnika vpraša ekscelencija: Kaj vam pa je? Vojak: Nič mi ni, samo... Ekscelencija se nasmeje in stopi k drugemu bolniku. Zakaj pa ležite tu? — Ker ne smem vstati, ekscelencija. — Zakaj pa ne smete vstati? Zato, ker pravijo, da moram še ležati. — Kaj pa je rekel zdravnik, ko ste prišli sem? — Kaj ste že spet tu, ekscelencija?

* Ločiti se hoče. V Aradu na Ogrskem je prišla k odtodnemu odvetniku odlično oblečena dama. Izpregovorila je le malo besed in že jo je odvetnik — ven vrgel. Dama je iz odlične družine in bogata; poročila se je svojčas z bogatim možem, ki spada tudi med prve družine v mestu. Mož je bil v vojni in je izgubil eno nogo. Čim je žena to izvedela, je šla k odvetniku, češ, naj toži na ločitev zakona, ker žena ne mara pohabljenega moža! Odvetnik je tej »vrlici« ženi dal edino primerni odgovor s tem, da jo je ven vrgel.

* Vojni stroški v tretjem vojnem letu. Nemški profesor dr. Wolf je priobčil razpravo, v kateri je izračunal, koliko velja vojna v tretjem vojnem letu. Po njegovem računu porablja Nemčija že nekaj časa mesečno dve milijardi mark. V tretjem

vojnem letu bodo torej njeni vojni stroški znašali vsaj 24 milijard mark. Vojni stroški Avstro-Ogrske bodo po računu dr. Wolfa znašali v tretjem letu 16 do 18 milijard. Vodilni centralni državi bi torej, če traja vojna celo leto, imeli kakih 40 do 45 milijard vojnih stroškov. Za četverozvezo računa dr. Wolf okroglo sto milijard stroškov, torej vsaj še enkrat toliko, kakor centralni državi.

* Porodi in smrti slučaj. Statistični izkaz za dobo od 9. julija do 5. avgusta letošnjega leta kaže, da je v tem času dosti več ljudi umrlo, kakor jih je bilo rojenih. To velja seveda samo za civilno prebivalstvo naše države. Na Dunaju je bilo rojenih 1740, umrlo je pa 2739 oseb, v Gradcu je bilo 230 rojenih, umrlo pa je 316 oseb, v Trstu je bilo rojenih 115, umrlo je pa 278 oseb, v Ljubljani je bilo 70 porodov, umrlo pa je 87 oseb. V Galiciji, na Moravskem in na Češkem je bilo povprečno še slabše, dasi so imeli v nekaterih mestih več porodov, kakor smrtnih slučajev. Izjema je Lvov, kjer je bilo v označeni dobi znatno več porodov kakor smrtnih slučajev.

* V Lausannu v Švici je sedaj umrla v starosti 94 let Marija Reichel, žena, ki je imela svoje dni precej vpliva na rusko politično in literarno življenje. Rojena je bila v Sibiriji kot hči političnega kaznjence. Pozneje se je seznanila z Aleksandrom Hercenom, čigar dela so močno vplivala na razvoj ruskega političnega in književnega delovanja, seznanila se je z velikim kritikom Bělskim in znana je bila tudi z Aleksandrom Puškinom. Zlasti velik vpliv je imela na Hercena, ki ji je posvetil svoje glavno delo. Preselivši se v Pariz, se je pokojnica poročila s komponistom A. Reichelom. Bila je umstveno odlična žena. Ko je Hercen živel v Londonu, je njegova prijateljica Marija Reichel posredovala vso njegovo politično korespondenco s pristaši na Ruskem.

* Delavci — milijonarji. V Ameriki je nastal nov tip milijonarjev. Kakor poročajo listi, si je med vojno 186 navadnih tovarniških delavcev pridobilo milijonska premoženja. Čim se je začela vojna, so se s pravo ameriškansko smelostjo lotili vojnih davčev in ker so imeli kaj soli v glavi, so si iz prav majhnih razmer hitro pomagali do bogastva. Najbogatejši teh mož je John Jimmy Clipper. Pred vojno je bil delavec v neki tovarni za čevlje. Čim se je začela vojna, je organiziral nekaj prijateljev in začel izdelovati vojaške čevlje. Posrečilo se mu je dobiti naročilo ruske vlade in je v daljnjih šestih mesecih zaslužil pet milijonov dolarjev. Danes ima že krasno vilo v Brooklynu. Lepo je, da niti drugi bogateli delavci niso pozabili svojih nekdanjih tovarišev, nego je že vsak daroval večje zneske za razne delavske podučne in dobrodelne organizacije.

* Izvoz živil iz Ogrske v Avstrijo. Znani milijonar in veletržec Grünwald v Dunajskem Novem mestu ima pohabljenega sina, ki sicer ne more nikamor, če mu sluga ne pomaga, ki pa mora vendar imeti posebne kupčijske talente. Izvoz živil iz Ogrske v Avstrijo je strogo prepovedano. Kontrola je jako ostra, a pohabljeni Grünwald se je vendar odpejal v Budimpešto in začel od tam izvažati živila. Trгоvec David Kerpel iz Sopronja, tudi Žid, mu je preskrbel enajst uradnih dovoljenj za izvoz živil in Grünwald mu je za nje plačal 43.000 K, oziroma mu dal ček za 50.000 K. Toda tekom izvažanja živil je prišel neki uradnik na to, da so oblastvena dovolila za izvoz ponarejena in Grünwald ter Kerpel sta bila odvedena v zapor. Oče Grünwalda je iz Ogrske pripeljal blago v Avstrijo prodajal za 100 odstotkov dražje, nego ga je veljalo na Ogrskem. Nekaj vagonov graha so mu zaplenili na potu.

* Srečni zakoni. Neki vrtnar na Dunaju je vložil proti svoji ženi tožbo na ločitev zakona. Med drugim jo je dolžil, da mu je kradla denar, da je za njegovim hrbtnom pošiljala strankam račune in obdržala denar in da je večkrat vlomila v miznico, v kateri je hranil denar. Žena je odgovorila s tem, da je vložila tožbo na žaljenje časti proti možu, opiraje se na to, da mož nima priča za svoje dolžitve. Ko je sodnik predlagal poravnavo, je bila žena takoj pripravljena se vdati; mož pa je vzkljknil: Naj mi sodišče naloži kakoršnokoli kazen, jaz jo takoj nastopim; raje pa ostanem do smrti v ječi, kakor da bi še dalje živel s to žensko. — Pri civilnem sodišču na Dunaju je bil ločen zakon nekega Benedikta. Ko je bil ta poklican k vojakom, se je poročil, komaj pa je bil odšel z doma, si je žena izbrala ljubimca in vsem mogočim pričam povedala: Jaz sem moža le vzela, da dobivam vojno podporo. Bog daj, da bi ga prva kroglja ubila.

* Pravda zaradi davka. Ogrska finančna oblast je bavarski kraljici od hiš in zemljišč, ki jih ima na Ogrskem, predpisala davek in sicer trikrat toliko davka, kakor ga je plačevala v mirnih časih. Bavarska kraljica se je proti temu pritožila in tako je stvar prišla končno do upravnega sodišča. Finančna uprava se je postavila na stališče zakona o vojnih dobičkih. Ta zakon namreč določa, da se mora trikratni davek predpisati takim osebam, ki ne prebivajo stalno na Ogrskem ali ki so pred letom, za katero jim je predpisan davek, prebivali vsaj štiri mesece na svojem posestvu. Kraljica bavarska je pa ugovarjala, da je naslednja tretjega sina cesarice Marije Terezije, ki je bila tudi ogrska kraljica, da je torej članica cesarske rodovine in da torej zanjo ne velja zakon o predpisu trikratnega davka, četudi že mnogo let ni bivala na Ogrskem in se je že l. 1868. poročila s takratnim princem Ludovikom Leopoldom. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi bavarske kraljice in je razsodilo, da kraljica ni dolžna plačati predpisane trikratnega davka, ker s svojo poroko ni nehala biti avstrijska nadvojvodinja.

* Oficir in framazon. Na Ogrskem imajo zdaj zabaven prepri. V boju za domovino je padel rezervni poročnik Štefan Török. Po njegovi smrti so neki listi izvedeli, da je bil Török član framazonske lože »Unio« in planili so na mrtvega oficirja ter ga opsovali. Eden takih listov je vrgel za Törökom v grob celo to-le očitanje: Oficirji so z vojaško častno besedo vezani, da ne smejo pripadati nobeni tajni družbi; Štefan Török pa je bil vzlic temu član framazonske lože in je torej prelomil svojo častno besedo, bil torej brezčasten in ni imel pravice do zadnjih vojaških časti. — Na to odgovarjajo drugi listi: Oficirji morajo podpisati reverz, v katerem izjavljajo pod častno besedo, da niso člani nobene tajne družbe. Že pred leti pa je honvedski minister Szenda izjavil, da so framazonske lože ustanovljene z dovoljenjem vlade in da torej niso tajne družbe. Nekaj let pozneje je honvedsko ministrstvo zopet odločilo, da smejo biti honvedski oficirji rezerve člani lož, honvedski minister baron Fejervary pa je odločil, da lože niso tajne družbe, nego oblastno dovoljene zaključene družbe. Tak prepri se vrši ob grobu moža, ki je padel na bojišču!

* Angleški vojak v vojni. »Arbeiter Ztg.« javlja, da popisuje londonski list »Nation« angleške vojske takole: 1. Nikdar ne čekajo o vzrokih in ciljih vojne, nego se pogovarjajo o konkretnih stvareh, ki se tičejo njih vsakdanjega življenja; 2. ne poznajo nikakih junakov, ne političnih, ne vojaških; 3. najmočnejša duševna vez v armadi je tovarištvo; izguba prijatelja je največja bol za vojaka; 4. patriotičnih pesmi ne pojejo, nego vedno komične koračnice; 5. osebna hrabrost je jako velika, ravnodušnost je v ognju nekaj čisto navadnega, sredi boja se vojaki brijejo in nič nenavadnega so izredna junaštva, n. pr. da stoji kdo sredi streljanja vrh jarkov in meri na sovražnika; 6. najhujše se pritožujejo, če nimajo zadosti in dobre hrane, če so kazni pretrde, ali če se morajo za linijo preveč večjati; 7. Izven boja ali če ne mislijo, da se nasprotnik ni pošteno bojeval, ne govore nikdar sovražno o nasprotniku; med strelskimi jarki je časih čudno razmerje; ob Sommi se je nemški vojak priplazil k angleškemu jarku ter prosil, naj mu podošči kladivo; 8. vojakji hočejo, naj prinese vojna odločitev, a veselji bi bili, če bi je bilo kmalu konec; 9. poklic vojaka ne smatrajo za nič posebnega.

* Nova kavarniška figura v Berlinu. Pri obrtnem sodišču v Berlinu so imeli te dni zanimivo obravnavo. Tožil je gospod, ki ga je bil kavarnar najel, da zabava goste, a ga je odpustil iz službe, ne da bi se držal odgovodnega roka. Tožnik se je postavil na stališče, da mu mora kavarnar plačati dogovorjeni honorar za šest tednov. Kavarnar je rekel: Ker je v mnogih kavarnah dosti gostov, ki ne marajo ne čitati, ne igrati in se sami ne znajo kratkočasiti, je nastala navada, najemati posebne ljudi. Tudi tožnik je bil za to najet, a ni bil kos svoji nalogi. Če je sploh z gosti govoril, je govoril o politiki ali celo o vojni, dasi se mu je povedalo, da so ljudje vojne in politike siti. Naloga takega, za zabavo gostov najetega moža je, da polzve, kaj gosta zanima, in da ga potem temu primerno zabava. Tožnik je bil tako nesposoben za poklic, da je celo z ženskimi gosti govoril o politiki in o podmorskih čolnih, dasi bi moral vedeti, da slihojo najraje nekaj zabeleženega. Sodišče pa je vendar obsodilo kavarnarja, da mora odpuščenemu uslužbencu plačati, kar mu gre za šest tednov, češ, če tudi je bil za

svoj poklic, zabavati goste, malo sposoben, vendar kavarnar ni bil upravičen ga brez odpovedi iz službe odsvoliti.

* Milijonarka s spričevalom nbožnosti. Mnogo je ljudi, ki bi lahko potom tožbe izbojevali kako svojo pravico, pa se ne morejo lotiti pravde, ker nimajo denarja za stroške. Dobiti pravico revnih je težko in poniževalno. A nekateri ljudje se ničesar ne strašijo. Gospa Hedvika Haupt na Dunaju je že taka. Zemljiška knjiga prča, da je posestnica hiše na Opernem Ringu na Dunaju, ki je vredna dva milijona kron, in sosesestnica druge hiše v Schopenhauerjevi hiši, v kateri stanuje 45 strank. Hiša na Opernem Ringu je bila zgrajena na račun gospe Haupt in iz tega računa ima terjati prevoznik Ulbrich še 4200 kron. Haupt je v ruskem vjetništvu in ne zasluži nič, njegova rodovina je torej potrebna. Ker ni dobil z lepa denarja, je tožil. A kaj se je zgodilo. Milijonarka Haupt si je izposlovala — pravico revnih, češ, da je pač zemljišknjižna ona vpisana kot lastnica dva milijona vredne hiše, da je pa pravi lastnik njen mož. Toženčev zastopnik je protestiral, da bi se milijonarki dovolila pravica revnih in bi moral ubog prevoznik že zanjo plačevati koleke in pristojbine. In povedal je, da je sam nekoč prosil, naj se neki hišnik podeli pravica revnih, a prošnja je bila odbita. Češ, da dohva hišnica toliko namitnino, da lahko plača sodne stroške. Stvar še ni dokonana, a značilna je, nad vse značilna!

* Hazardiranje na Dunaju in v Budimpešti. Od začetka vojne je bilo samo na Dunaju obsodjenih nad 700 oseb zaradi hazardnih iger. Seveda jih je policija samo slučajno dobila v roke. V resnici jih je še veliko več in igra se dostikrat za velike svote. Že nekaj let sem grasira tako na Dunaju, kakor v Budimpešti hazardno igranje kakor na Monte Karlu. Samo da na Dunaju ni ameriškanskih milijardarjev in eksotičnih princev, ne pustolovcev velikega ugleda, ne kokot, ki so kakega velikega gospoda oskubile. V dunajskih in budimpeštanskih klubih zadržujejo pač različni kavalirji svoje podedovano premoženje — madžarski Nikolaj Szemere in poljski grof Potocky sta kot igralca za milijone zaslovela daleč čez meje momarhije — a sicer igrajo na Dunaju in v Budimpešti večinoma le trgovci, borzni in drugi agentje — teh je menda največ in le sem in tja še drugi ljudje. Policija izve za to igranje, le kadar se igralci med seboj spro in napravi kdo brezimno ovadbo. Pred enim letom je bil na Dunaju razpuščen klub osmanov. Lastnik zastopanja je potem prirejal zabavne prijateljske sestanke, a ko je bila pri njem novič hišna preiskava, so našli dokaza, da se je pri njem za velike svote igral bakarati. Toda tudi različne damske hazardne igre niso nič nenavadnega. Tako je bilo pred kratkim obsodjenih 25 dam iz različnih socialnih slojev, ker so dolge mesece v posebni sobi neke kavarnne igralce hazardne igre. V dunajskem jokey - klubu se med vojno precej manj igra, kakor sicer, a iz tega kluba se redkokdaj izve, ker so člani le ljudje, ki že tudi kako znatno izgubo prenesejo. V lovskem klubu in v avtomobilskem klubu igrajo kakor v mirnih časih in je policija oba kluba že ostro posvarila. V tako zvanem šah - klubu, igrajo karte veliko večjo vlogo, kakor šah - figure, v klubu »Wiener Cercle« ni hazardno igranje zabava, nego boj. »Wiener Klub« in »Wiener Herrenklub« sta bila zaradi hazardnih iger že ostro posvarjena. In v Budimpešti. Tam hazardirajo sploh v vseh klubih in v vseh kavarnah in sedaj, ko nese vojna take dobičke, še huje, kakor kdaj poprej. Hazardne igre, ki spravijo pogostoma cele rodbine v nesrečo, se jako milo kaznujejo in zato jih ni bilo mogoče omejiti.

* Nekdanji finančni minister Bruck. Pravkar je izdal dunajski zgodovinar Charmatz knjigo, ki nam popisuje življenje, delovanje in konec nekdanjega avstrijskega finančnega ministra Karla barona Brucka. Kijga je zanimiva, a končno opravičenje Brucka ni prepričevalno. Bruck, rojen 1798. na Nemškem, se je udeležil vojne proti Napoleonu I. in se potem posvetil knjigotrštvu. Čez London je prišel v Trst, kjer je ustanovil avstrijsko »Lloyd« družbo, ki bi bil danes lahko vse kaj drugega, da niso imeli pri njem razni Rinaldini, in iz Trsta se je Bruck dvignil nako, da je postal velik organizator in državnik. Genijalni človek je bil, to je gotovo. Po nesrečnem izidu vojne l. 1859. je zavladala med avstrijskim prebivalstvom veliko nezadovoljstvo. Vojna je vezala ogromne milijone ali vse je trdilo, da so ga zgodnje goljufije. V iriškem

gledališču je nastala velikanska demonstracija, ko je neki igralec na odru rekel: S poštenim delom se že pretolčeš skozi življenje, milijonov, pa si ne pridobiš. Tedaj je bil aretovan podmaršal Eynetten, ki je bil med vojno generalni ravnatelj vse preskrbe za armado. V noči od 7. na 8. marca 1863. se je Eynetten v zaporu usmrtil, zapustivši pismo, v katerem je priznal svojo krivdo. Začetkom aprila so bili v Trstu aretirani razni vojni liferantje: nekdanji mesar in drugi velemlilijonar Revoltella, posebni prijatelj Boueza, potem Mandolfo, Brambilla, Perugia in drugi. Tudi nekaj Kranjev je bilo pri tej sleparski kompaniji. Kazenska preiskava se je začela tudi proti glavnemu ravnatelju Kreditne banke dunajske Francu Richterju in sum, da je bil udeležen pri teh velikanskih goljufijah, je padel tudi na finančnega ministra barona Brucka. Dne 20. aprila 1860. je prišel deželnosodni svetnik Hitzinger v fitnančno ministrstvo in je zasliševal ministra Brucka. Zlasti obremenilno je bilo ministrovo pismo, ki jo je našel preiskovalni sodnik pri tržaškem sleparju Revoltellu. Bruck je šel naslednji dan 31. aprila k cesarju v avdienco, 22. aprila pa mu je bilo pozno zvečer dostavljeno cesarjevo lastnoročno pismo, da je vpoklen in stari Plener imenovan za finančnega ministra. Nekaj ur pozneje se je Bruck usmrtil. Omenjena knjiga pravi, da so reakcionarni krogi spletkarili proti Brucku, ker je bil protestant, tuje in neumorno delaven reformator, ter da so ga po krivici dolžili nepoštenih dejanj. Dokazano pa to v knjigi ni. Dejstvo je, da v cesarjevem lastnoročnem pismu, odslavlajočem Brucku, ni ne besedice priznanja za njegovo delovanje, niti besedice izraza, da cesar Brucku zaupa ali veruje v njegovo poštenje.

Dober svetovalec pri nakupu potreščin in daril vseh vrst, je bogato ilustrir. krasni katalog izvozne in razpošiljalne tvrdke Jan Konrad, c. kr. dvorni dobavitelj, Most št. 1467 Češko, ki ga vsakemu pošlje zastonj in franko.

Umrl so v Ljubljani:

Dne 15. oktobra: Aleksander Geyer, inženir Južne železnice, 31 let, Poljanska cesta 16.

Dne 16. oktobra: Pavel Schussmann, poročnik v rezervi. — Imre Lörcince, črnovojniški pešec. — Ilija Pudič, pešec, vsi trije v rezervni vojaški bolnišnici na obrtni šoli. — Vencio Fiorante, učitelj sin, 4 mesece, Kolodvorska ulica 26. — Marija Marovt, perica, 43 let, Poljanska cesta 47.

Dne 17. oktobra: Ana Planinec, nadsprevodnikova žena, 57 let, Škofja ulica 13. — Terezija Kepa, gostja, 85 let, Kapiteljska ulica 11.

Pristopajte kot člani k „Rdečemu križu“!

FERROWATT
METALLUM
VERTEX

METAX

ROSENBERG ROSENBERG
IN PARSENN

Velika
izbera rokavic in raznovrstnih
parfemov
O. BRACKO
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 12.

Gospodarstvo.

Letošnja vinska letina in vinske cene na Kranjskem.

(B. Skalický v »Trg. Vestniku«.)

Letošnja vinska letina je glede kvalitete in kvantitete na Kranjskem srednja. Vina se je pridelalo v splošnem približno toliko kot lani. Na Vipavskem ga je sicer manj kot lani, na Dolenjskem mestoma več, mestoma pa tudi nekaj manj kot lani. V splošnem smo pa lahko na Kranjskem z vinsko letino zadovoljni, posebno če primerjamo druge dežele, zlasti pa Nizje - Avstrijsko, kjer ne bodo imeli, izvzemši malega ozemlja ob južni železnici in v okolici Dunaja, skoro nič, kar pomeni za deželo ogromno izgubo 100 milijonov kron. Tudi na Ogrskem ni situacija posebno dobra. Po večini so uradna poročila iz raznih komitatov prav klavorna.

Gotovo je tedaj, da je letos vina razmeroma malo in da bo njegova cena zelo narasla. Na Ogrskem in drugod znaša cena novemu vinu že danes 1 K 30 vin. do 1 K 80 vin. za liter. Če bo šlo tako naprej, tedaj zna vino doseči tako ceno, da navadnemu občanu sploh ne bo dostopno in ker tudi piva ne bo dobili, zmanjka bo potrebnih okrepčil.

Pogostoma se slišijo pritožbe, da vinogradniki vinske cene močno pretirajo. To je tudi deloma resnica, ampak po večini so visokih cen vina krivi nakupovalci sami in sicer v prvi vrsti takozvani »vojni liferanti«. Znan je n. pr. sledeči slučaj: Glede cen novega vina so bili pred trgatvijo vinogradniki na Dolenjskem še neorijentirani. Govorilo se je, da bo novo vino po 1 K 20 vin. in višje. Tu pride v neki znan vinski kraj na Dolenjskem »vojni liferant« in da razglasi, da kupi vsako množino starega vina ne glede na kvaliteto po 1 K 60 vin. liter. Če se bodo takli slučaj ponavljali, kar je pri splošnem pomankanju vina mogoče, se lahko zgodi, da doseže vino zelo pretirano ceno. Zato je verjetno, da bo posegla oblast z določitvijo najvišjih cen za vino vmes, kakor se je zgodilo že na Tirolskem in v Istri.

Določitev najvišjih cen, seveda časa in situaciji primernih, bi bila umestna. Z njo bi se zabranilo špekulaciji s tako važnim okrepčilom kot je vino in bi bili obremenjeni vinogradniki zavarovani proti preganjanju od strani sodnih oblasti.

Vprašanje je, kake cene naj se nastavi, da ne bo oškodovan producent in da bo vino dostopno konsumentom. V tem oziru je pisec tega le mnenja: Vzeti samo pridelovalno ceno za podlago določanja najvišjih cen, na katerem stališču stoji danes sodni uradi, ni prav.

V Istri je n. pr. vinska kupčija uradno urejena na sledeči način: C. kr. namestništvo je tam določilo, da je ves vinski pridelek leta 1916 zasežen in da ne sme nihče prodati vina drugam kot posebni prevzemni komisiji, ki je pooblaščen, da s 1. novembrom z nakupovanjem vina prične. Vino se plačuje po kvaliteti, ki se določa na podlagi vrste (sorte) in na podlagi vsebine (vol % alkohola, določenega po Malligandu). Prevzemne vinske cene so določene sledeče: Navadno belo in rdeče vino, ki ima 7-8 volumnih % alkohola, se plača v novembru po 111 K 20 v hl. Teran, ki ima 9% alkohola, se plača po 140 K, bela malvazija (9-6% alkohola) pa 156 kron in sortna vina, kakor refoško, burgundec, rulandec, kabernet, rizling, traminec in muškati (z 10-2% alkohola) po 172 K hl. Vina z manjšo ali višjo vsebino na alkoholu se plačujejo sorazmerno po enotni ceni za vol % alkohola, izračunjeni iz zgoraj nastavljenih cen. Cena nato raste pri hektoltru vsak mesec za 1 K. Vina, ki imajo kako napako, se plačujejo nižje, po dogovoru. Če se ne doseže sporazum, odloči od politične oblasti določen, zaprisežen veščak.

Tudi pri nas bi kazalo pri vpljavi najvišjih cen za vino postopati podobno in določiti vnsko ceno po kvaliteti vina. Najnižje vino do kakih 8% alkohola naj bi se plačevalo po 1 K 30 v in odtod vsak vol % alkohola za 10 K pri hektoltru višje. Cena naj bi z ozirom na kalo rastla za 2 K pri hl mesečno. Fina sortna, za buteljke namenjena vina, ki imajo nad 10% alkohola, naj bi se plačala s priklado 10 K pri hektoltru. Buteljka vina, ki jih je smatrati za luksuzno pijačo, naj bi bila iz določbe najvišjih cen izvzeta. Z uroditvijo vinskih cen po kvaliteti bi se v bodoče vplivalo tudi na to, da se vinogradniki ne odločijo za prezgodnje trgatve, kakor se je to letos žalilob v mnogih krajih zgodilo.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za **Črtil - Metodovo družbo**: O. pl. Trebuhovič, sodnik v pok. iz Male Loke, 10 K, mesto venca pokoj. dragemu prijatelju in vzornemu zdravniku dr. Repiču; A. R. iz Št. Vida na Dolenjskem, 100 K, v spomin pok. soproga; Henrik Smrekar v Ljubljani, 100 K, povodom podpore kranjskega deželnege odbora in inž. poročnik Ladislav Bevc, z bojišča, 20 K, povodom junaške smrti starega Dalmatince njegove gradbene stotnije. Skupaj 230 kron.

Za **»Rdeči krč«**: G. pl. Trebuhovič, sodnik v pok., iz Male Loke, 10 K, mesto venca pokoj. dragemu prijatelju in vzornemu zdravniku dr. Repiču.

Za **umetnika v bedi**: O. Josip Reisner, profesor in c. kr. oskrb. ofic. v Pulju, 20 K.

Za **»Domovino«**: O. Josip Reisner, profesor in c. kr. oskrb. ofic. v Pulju, 20 K.

Za **»Glasbeno Matico«**: O. Josip Reisner, profesor in c. kr. oskrb. ofic. v Pulju, 10 K.

Za **sirote in vdove v vojni padlih junakov**: G. A. R. iz Št. Vida na Dolenjskem, 100 K, v spomin pokojnega soproga.

Za **zavod za v vojni oslepele vojake**: G. A. R. iz Št. Vida na Dolenjskem, 100 K, v spomin pok. soproga, in Neimenovani iz Ljubljane 10 K. — Skupaj 110 K.

Manjstven magistratu za v vojni oslepele vojake ljubljanske občine: O. dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani, 30 K, iz kazenske poravnave njegovega klienta gosp. Frana Počkaja, lastnika kinematografa »Ideal« v Ljubljani zoper g. Franca Khama, trgovca v Ljubljani, radi razžaljenja časti, katero vsoto je plačal slednji v smislu poravnave.

Za **begunko Sušteršič**: G. dr. Fran Vončina 2 K.
Srčna hvala!

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Proda se
prodajalniški pudel
2 1/2 m dolg. 3370

Vpraša se: Stari trg št. 21.

Kupim dobro ohranjen

brivski stol
(železni.)

Ponudbe z navedeno ceno na Anton Vilar, fotograf, Bel. Logatec. 3366

Zofija Fabjan roj. Valenčič javlja potrdit z globoko tužnim srcem tudi v imenu bratov Josipa Valenčič in Ferdinanda Kranjca, da je njihov nad vse ljubljani brat, ozir. stric, svak, gospod

Fran Valenčič

odvetniški kandidat, sedaj štabni narednik

padel na italijanskem bojišču, dne 16. septembra t. l. na hribu 144, star 38 let.

Sr. maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi v Trnovem na Notranjskem.

Kamnik, 18. oktobra 1916.

Globoke žalosti potrdi naznanjamo vsem znancem in prijateljem prebridko izgubo nad vse ljubljene soproga, predobrega očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Andreja Janežiča

trgovca, posestnika in mlinarja, sedaj c. kr. narednika pri bojnom orožništvu

kateri je po dveletni neutrudni boritvi za domovino v najboljši moški dobi 41 let, dne 22. septembra 1916 ob 11. uri ponoči, napaden od kužne bolezni malarije, v Beratu v daljni Albaniji izdihnil svojo blago dušo.

Hrabrega junaka priporočamo v trajen spomin.

Vrhnika pri Ložu, dne 14. oktobra 1916.

Ivanka Janežič, soproga, Ivanka, Verica, Zera, Andrej, Franjo, Anica, otroci, Andrej Janežič, oče, Polka Janežič, Stabmm., brat, Marija Provec in Terezija Ravšelj, sestri.

Zahvala.

Za ljubeznive izraze sočutja ob smrti nepozabnega ji sina

Janka

se v svojem in imenu svojih najžrečneje zahvaljuje

Apolonija Verbič.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1916.

Išče se k trem odraslim osobam za večerno ure

učitelj italijan. jezika.

Ponudbe pod »Slovenski trg« na upravn. »Slov. Naroda«. 3378

Išče se v najem ozir. na račun

gostilna

ali vojaška kantina (častniško omissje) v kateremkoli kraju, ozir. se išče mesto hotelske upraviteljice. Kavcija na razpolago. Ceni. ponudbe na upr. »Slov. Nar.« pod »št. 21«.

Kupim vsako množino novega in starega, belega ali rdečega

VINA

po najvišjih cenah proti takojšnjemu plačilu. 3372

F. Rosenkranz, Gradec, Annenstrasse 60.

Pouk v klavirju

daje gospa **Terka Wehrle**, prednostna učenka umetnice prve vrste gospe Lucile Podgornik - Tolomei, dunajskega konzervatorija, lastnica družbene kolajne. 3362

Sprejemajo se tudi začetniki. Naslov: Gledališka ulica 7/II, leve.

Kupim večjo množino

: jabolka :

in 3365

dom. stanovanja.

Ponudbe na Anton Kravanja, Cerknica - Rakok.

Damske klobuke

v največji izberi priporoča

MINKA HORVAT, modistka

LJUBLJANA, Stari trg šte. 21.

Popravila najceneje. 2964 Popravila najceneje.

Lambert Ježek

trgovski potnik, Trst

Milena Ježek roj. Zor

poročena. 3376

Ljubljana dne 15. oktobra 1916.

Razglas.

Pri četrtem zrebanju 4 1/2 %, zastavnih listov serije I. in 4 1/2 %, komunalnih zadolžnic serije A in B Kranjske deželne banke, ki se je vršilo 16. oktobra 1916, se bile izkrobane sledeče številke:

4 1/2 %, zastavni listi serije I:

po K 10.000 št. 7;
" " 2.000 " 3, 44, 57, 92, 94, 134, 139 in 180;
" " 1.000 " 28, 80, 105, 118 in 136;
" " 200 " 10, 16, 30, 44, 47, 73, 123, 132, 133, 153 in 165;
" " 100 " 4 in 38.

4 1/2 %, komunalne zadolžnice serija A:

po K 10.000 št. 145;
" " 2.000 " 201 in 217;
" " 1.000 " 271, 278 in 439;
" " 200 " 59;
" " 100 " 116 in 146.

Serija B:

po K 2.000 št. 646 in 648;
" " 1.000 " 566;
" " 200 " 551;
" " 100 " 222 in 269.

3379

Te zastavne liste in komunalne zadolžnice bodo plačevala glavna blagajna Kranjske deželne banke proti vročitvi od 1. januarja 1917 naprej.

V LJUBLJANI, dne 16. oktobra 1916.

Kranjska deželna banka.

Želod, divji kostanj

in druge poljedeljske produkte
v vsaki množini kupuje

A. GRUNWALD, trgovina s semeni,
Dunajsko Novemesto, Spodnje-
avstrijsko. 9682

Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las
deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepjuje lasišče, odстранjuje
luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom K 1-20.
Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušanih zdravil,
madlo, mil, medicinal. vin, špociali-
tet, najfinjših parumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani Raslova cesta št. 1.

poleg novograjnega Fran Jožefovega
jubil. mostu. 18

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi
člani bolniških blagajin (župne železnice,
c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. Epeke
blagajne v Ljubljani).

Modni salon F. Harborič

ž. Mildner nasled.

== Ljubljana, Mestni trg šte. 7. ==

priznava svojo veliko zalogo dunajskih modelov

svilnatih in velour klobukov, kinčanih
in praznih oblik, cvetlic, peres i. t. d.

Vedno velika izbira žalnih klobukov.

Najniže cene. Dobro blago!

Popravila točno in cenovno.

Naznanilo!

Valed dovoljenega razširjenega programa v pouku na mojem zavodu bo moj pod naslovom
„**SOLA LEGAT V MARIBORU NA DR., znani ZASEBNI UČNI ZAVOD za stenografijo,
strojepisje, računstvo itd.**“ odslej imel uradno predpisan naslov:

Ant. Rud. Legata privatni učni zavod

za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo, zemljepisje in lepopisje

Maribor na Dr., Viktringhofgasse 17, I. nadstr.

(Dovoljeno vsled razglasa vis. c. kr. Štajer dež. šolskega sveta z dne 14. dec. 1912, št. 3/8953/2, z dne 28. avg. 1915.
3367. Stev. 3/2805/6 in 12. sept. 1916, št. 3/5345/31.)

Maribor, dne 4. oktobra 1916.

Za ravnateljstvo:

ANT. RUD. LEGAT I. R.

vedja in lastnik zavoda.

Pianine, glasovirje, Orche-
strione, električne glasovirje.

S. KMETETZ

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

Št. 1828/m. ž. sv.

3360

Razpis službe.

Na šišenski dekliški osemrazrednici v Ljubljani je vsled raz-
pisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. oktobra 1916 pod št. 5734 v stalno
popolnitev razpisano nanovo ustanovljeno mesto **nadučiteljice in voditeljice**
te šole, združeno z normalnimi sistemiziranimi službenimi prejemki.

Prosilke, ki se mislijo za omenjeno službeno mesto potezati, naj svoje
pravilno opremljene prošnje predpisanim službenim potom naj-asneje

do 15. novembra 1916

predložijo podpisaniemu šolskemu svetu.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri kompetenci ne bodo
vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski,

dne 11. oktobra 1916.

: Cvetlični salon **VIKTOR BAJT** :
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6

zraven glavne pošte

se priporoča o priliki bližajočega praznika Vseh
svetnikov za napravo

krasnih svežih in suhih

vencev in šopkov.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

Še se dobi:

barhente, flanelo, žamet, kana-
faso, sukno za obleke, zefire itd..

Razpošilja **Jaroslav Marek, Bistra**
pri Novem mestu na Metuji, Češko.

20 m barhenta, ostanek . . 72 K,

20 m flanelo, „ . . 62 K.

20 m zefirja, blaga za obleke 56 K.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Gonoktein.

Najnovejšo, izkušeno sredstvo
proti kapavcu (triperiju), belemu
toku, črevesnemu in mehurnemu
katarju itd.

GONOKTEIN je vpeljan na
češki kliniki dvor. svetnika vseuč.
prof. dr. V. Janovskega Na praški
nemški kliniki vseuč. prof. dr. K.
Kreibicha Toplo ga priporočajo
vseuč. prof. dr. J. Bukovsky, vseuč.
prof. F. Samberger, vseuč. docent
dr. J. Ostrčil.

M U dr D Schwarz, specialist
za tajne in kožne bolezni v Pragi
piše: Gonoktein sem izkusil čez
50 slučajev z izvrstnim uspehom,
posebno v akutnih slučajih — to
je glavni cilj našega lečenja Go-
norhoe v kali izlečiti. Dajem vedno
prednost Gonokteinu pred vsemi
drugimi preparati, ker ne učin-
kuje škodljivo — kakor mnogi
drugi preparati — na želodec in
ledvice 2130

Dobiva se po vseh večjih lekarnah.

Škatljica K 6.—.

Zahtevajte literaturo in prospekt.

Ljubljana: **Lekarna Trnkozey.**

Zagreb: **Lekarna „Salvator“ S. Mit-**

telbach, Jelačićev trg.

Proizvaja: Farmakološko — kemični labora-

torij „HERA“ Praga-Vrbovice 552.

Dobavatelj vojnega ministrstva in

Vojno-zdravstvenega združenja.

V vojno odhajajoči

ne zabite na najvažnejšo oskrbo, na sklenitev vojnega življenjskega zavarovanja
za dobo 1 leta.

Zavarovanje vojna za vsak slučaj smrti, tedaj tudi za smrt v
vojni ali na posledicah taiste. — Zdravniško preiskavo ni potreba.
Že na bojnem polju se nahajajoči sklenejo lahko zavarovanje od tam. — Ravno
tako lahko zavarujejo sorodniki svoje, upniki svoje dolžnike brez vednosti in
privoljenja taistih.

Družba sklepa pa tudi navadna življenjska zavarovanja, v kojih je
vojna nevarnost brez vsakotnega doklada k običajni premiji v polnem obsegu
všteta. 3288

Končno sklepa družba tudi vojna nezgodna zavarovanja za dobo
1 leta za slučaj v vojni pridobljenih nezgod ali bolezni.

Brezplačna in takojšnja pojasnila daje:

**Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe
„AVSTRIJSKI FENIKS“
v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.**

NA PRODAJ

sta pod ugodnimj pogoji

v sredini mesta v Krškem

dve hiši z gospod. poslopjem.

V hišah se nahajajo gostilna, kavarna in zaloga piva
ter zasebna stanovanja. — Gostilniški prostori so zelo pripravno
razdeljeni; poleg hiše se nahaja velik zaraščen senčnat vrt,
zidano kegljišče. V gospodarskem poslopju se nahajajo hlevi
za domačo in tujo živino, velika ledenica, skladišče in tri sobe
za posle. — Radi njih razsežnosti in po legi pa sta hiši tudi
pripravni za izvrševanje mesarije, pekarije ali katerosi-
bodi trgovine. 3224

Ker lastnik radi bolezni posestva ne more nadzorovati,
proda isto po zmerni ceni!

Kupcem daje pojasnila lastnik **Valentin Scagnetti,**
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 8.000.000.—.

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Rezerve: okrog K 1.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižico in jih obrestuje po čistih 4 1/2 %.
Vloge na tekoči in žiro računa proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.

Centrala:
Trst.
Podružnice:
Dobruška
Dunaj
Kotor
Metković
Opuzja
Spiljet
Šibenik
Zadar

BEKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

TEŽAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.

